Ազգ
Azg
armenian daily
25 ՅՈՒՆԻՍ 1996, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, # 116 (1122)

Կահիրե. Արաբ ղեկավարները նախազգուշացնում են Իսրայելին

ԿԱՀԻՐԵ, 24 ՅՈՒՆԻՍ, WSJ, RFI: Եգիպտոսի մայրաքաղաքում շաբաթավերջի 2 օրերին անցկացված գագաթաժողովի ավարտին արաբական 13 երկրների ղեկավարները ընդունեցին միացյալ հաղորդագրություն, որտեղ Իսրայելին նախազգուշացնում են չհրաժարվել տարածաշրջանում խաղաղության իր խոստումներից: Նրանք հրեական պետությունից պահանջեցին հետ քաշվել արաբական գրավյալ հողերից, պաղեստինցիներին թույլատրել Արեւելյան Երուսաղեմը վերածելու իրենց մայրաքաղաքը եւ հեռանալ Գոլանի բարձրավանդակից:

Երբ Իսրայելի նոր աջակողմյան կառավարությունը հրաժարվի «հող՝ խաղաղության փոխարեն» սկզբունքից, ասվում է հաղորդակցության մեջ, ապա արաբական երկրները ստիպված կլինեն վերանայել Իսրայելի նկատմամբ խաղաղարար քայլերը, ինչի դիմում իսրայելական կառավարությունն է, որ միանձնյա կկրի ամբողջական պատասխանատվությունը:

Իսրայելում, վարչապետ Նաթանյահուի գրասենյակից հայտարարվեց, որ արաբական երկրների կոմյունիկեն այնքան էլ... խիստ չէր: Ավելի ուշ վարչապետը անընդունելի գտավ «անվտանգության սպառնալիքների համատեղումը բանակցությունների հետ»:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ

Գարեգին Ա. «Էջմիածինը առաքելություն է, Էջմիածինը հուշարձան չէ»

1700-ամյակի առիթով ուխտագնացություն կկազմակերպվի դեպի Ս. Էջմիածին

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Ինչպես հայտնել էինք նախապես, Շվեյցարիա եւ Ֆրանսիա կատարած եկեղեցական այցելությունից հետո, հունիսի 24-ին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ը անցկացրեց մամուլի ասուլիս, որի ընթացքում անդրադարձավ ոչ միայն այդ այցին, այլեւ հայ առաքելական եկեղեցու հայաստանյան նոր քայլերի առնչությամբ հետ առնչվող հարցերին: Նկատի ունենալով, որ նշված թեմաները «Ազգի» արդեն լուսաբանել է, կանդրադառնանք միայն մամուլի ասուլիսում հնչած նոր փաստերին ու գնահատականներին:

Ամենայն հայոց կաթողիկոսի այցը լայնորեն լուսաբանվել է Շվեյցարիայի զանգվածային լրատվության միջոցներով, ներկայացնելով եւ Հայ եկեղեցու եւ Հայաստանի այսօրվա կացությունը: Գարեգին Ա

Վեհափառը իր հարցազրույցներում որպես նշանաբան է օգտագործել հետեւյալ կարգախոսը. «Էջմիածինը առաքելություն է, Էջմիածինը հուշարձան չէ»:

Պատասխանելով «Ազգի» այն հարցին, թե արդյո՞ք Շվեյցարիայի հայ համայնքի հետ հանդիպման ժամանակ քննարկվել է թեմի առաջնորդ Վիգեն Այքազյանի հարցը, որի դեմ անցած տարվանից բողոքներ են հնչում, Վեհափառը հայտնեց, թե Վիգեն Այքազյանը ժամանակցել իր բոլոր այցերին ու հանդիպումներին:

«Այս առիթով, բաց սրտով, հայրական ոգով ունկնդրեցի բոլոր այն նկատողությունները, որոնք արվեցին զանազան անձերի կողմից, այն հիմնական տարակարծության շուրջ, որ ծագել է այդ շրջանի թեմ լինելու կամ չլինելու հարցի մասին», ասաց Վեհափառ Հայրապետը եւ ավելացրեց, թե այժմ վերադառնալով Մայր Աթոռ եւ Գերագույն խորհրդի հետ խորհրդակցելուց հետո, անհրաժեշտ փոփոխություններ կկարգադրվեն:

Տես # էջ 2

Թուրքիո հայոց պատրիարքը՝ Ավստրալիայում

Ավստրալիայի եւ Նոր Զելանդիայի հայոց առաջնորդ Աղան արք. Բալիոզյանի եւ պոլսահայ միության հրավերով հունիսի 22-ին Սիդնեյ (Ավստրալիա) է ժամանել Թուրքիայի հայոց պատրիարք Գարեգին արք. Գազանճյանը, որը նախապես, նախքան Երուսաղեմ մեկնելն ու այնուհետեւ պատրիարք դառնալը հոգեւոր առաջնորդն էր այդ թեմի: Պատրիարքական փոխանորդ Շահան արք. Սվաճյանի ընկերակցությամբ պատրիարք հայրը դիմավորվել է Աղան Սրբազանի, գաղութի ազգային-միութենական ներկայացուցիչների կողմից: Կիրակի օրը պատրիարքը նախագահել է Սիդնեյի Սուրբ Հարություն եկեղեցում մատուցված պատարագին, այնուհետեւ ընդունել միութենական ներկայացուցիչներին: Երեկ պատրիարքն ու նրան ուղեկցող անձինք այցելել են տեղի ՀԲԸՄիության եւ Համազգայինի դպրոցները:

Պեկինը մերժեց Քինկելին ընդունել

ԲՈՆՆ, 24 ՅՈՒՆԻՍ, RFI: Այն բանից հետո, երբ Գերմանիայի խորհրդարանը մարդու իրավունքների հարցման համար որոշում ընդունեց Տիբեթի մասին, միանգամից սրվեցին հարաբերությունները Չինաստանի հետ: Այսօր Պեկինը հրապարակավ մերժեց ընդունել Գերմանիայի արտգործնախարար Կլաուս Քինկելին, որը պաշտոնական այցով պատրաստվում էր այնտեղ գնալ: Իր հերթին, կանցլեր Քոլը մերժեց ընդունել Գերմանիա ժամանած չինական պատվիրակությանը, իսկ պաշտպանության նախարարը չին զինվորականների խմբին:

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«Տեր-Պետրոսյանը պատերազմի՞ է մղում Ադրբեջանին»

Ասում է Ստամբուլում Ադրբեջանի հյուպատոսը

Թուրքական «Զաման» թերթում տպված իր հարցազրույցում Ստամբուլում Ադրբեջանի հյուպատոս Ալբաս Աբդուլլահ Հաջալօղլուն անդրադառնալով Մ. Նահանգների Ներկայացուցիչների պալատի վերջին որոշմանը, այն որակել է իբրեւ կողմնակալություն Ադրբեջանի ներքին գործերին եւ անընդունելի է համարել մարդասիրական օգնությունները Ղարաբաղյան հարցին առնչելը: Նույն առիթով, հյուպատոսը հիշեցրել հարձակման է անցել ՀՀ նախագահի դեմ եւ քաղաքական նրբություններով սկսած հարցազրույցում մանրամասնորեն ասել. «Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանին կցելու մասին որոշում անցկացրեց, երբ Տեր-Պետրոսյանը Գերագույն խորհրդի նախագահն էր (անշուշտ, այս դրվագում սխալ է – Ծ. խմբ.) եւ այդ նույն քաղաքականության համար նա ընտրվեց երկրի նախագահ: Հայ-ադրբեջանական պատերազմը հրահրել է Տեր-Պետրոսյանը, որի ի նպաստ հաշտության կոչերը բնավ անկեղծ չեն: Նա շարունակում է խաբել համաշխարհային կարծիքը: Գերմանիս, զանգվածային լրատվության որոշ միջոցներ գրում են, որ նա հաշտարար քաղաքականություն է հետեւում, որովհետեւ փաստ է դարձել կուսակցությունը:

Այնուհետեւ, խաբվում է Թուրքիայում հասարակական կարծիքը: Այսինքն Տեր-Պետրոսյանը պայմաններ է թելադրում Թուրքիային, չնայած իր գանձած երկրին: Նա համոզված է ունենում ասելու, որ Թուրքիայի կողմից Հայաստանին օգնություն անցել է տրվելու: Փոխարենը իր երկիրը ենթակա է կանգնում Թուրքիայի նկրտումների անդամակցության: Մինչդեռ ճիշտ հակառակը պետք է լիներ: Թուրքիան ասելու էր, թե բանագնացական ադրբեջանական հողամասերի պարտման փոխարեն է բանալու իր օդային սահմանը (ահա թե որտեղ է Հաջալօղլուի փորագալը – Ծ. խմբ.): Եթե տարի առաջ Տեր-Պետրոսյանն ասում էր, որ Լեռնային Ղարաբաղի դեպքերը Ադրբեջանի ներքին հարցն են: Այժմ ասում է, թե իրենք հարկադրված են տարել: Տեր-Պետրոսյանը պետք է գիտենա, որ Ադրբեջանը անդադար պաշտպանելու է իր սեփական հողը, եթե ոչ հաշտությամբ, ապա պատերազմով: Տեր-Պետրոսյանի կողմից խոսում է կռվելուց «հաշտության շրջան» ստեղծելու, իսկ մյուս կողմից Ադրբեջանին ներքաշում է պատերազմի մեջ. հայտարարելով, որ պատրաստ են պատերազմի մեջ իրենց էն ցանկալ»:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Հարցախույզ. Ելցին՝ 53 տոկոս, Զյուգանով՝ 34

Ռուսաստանում նախնական ընտրությունների առաջին փուլից հետո անցկացված առաջին NTV հեռուստաընկերության հարցախույզի արդյունքներով, հուլիսի 3-ին ընտրությունների 2-րդ փուլում նախագահ Բորիս Ելցինի կողմ կքվեարկի ռուսաստանցիների 53 տոկոսը, իսկ նրա մրցակից՝ կոմկուսի քեռնապետ Գենադի Զյուգանովի կհավաքի ձայների 34 տոկոսը: 19 տոկոս ձայների մեծամասնությունը, նշում են քաղաքական դիտորդները, նման կուր մրցակցության պայմաններում ավելի քան զգալի առավելություն է: Նրանցից ոմանք դա բացատրում են ոչ միայն գեներալ Լեբեդի կեկսորած զգալի տոկոսի դեպի նախագահ Ելցինը թեքմամբ, այլեւ այն հանգամանքով, որ ռուսաստանցի ընտրողի համար խիստ կարեւոր՝ կաշառակերության դեմ պայքարի ու երկաթյա կարգապահության չքեղյան կարգախոսը Զյուգանովից՝ հեշտեշտ խլում է այդ իմաստով նրան համակրողներից շատերի ձայնը:

Մյուս կողմից, Գենադի Զյուգանովը երեկ տված մամուլի ասուլիսում ազգային համաձայնության եւ համաձայնական կառավարություն կազմելու կոչ ուղղեց ոչ միայն կոմկուսի դաշնակիցներին, այլեւ մյուս բոլոր ուժերին:

Ու տակավին, ազատական Գրիգորի Յավլինսկու «Յաբլոկոն» նախորդ օրը կայացրած համագումարում բուռն վիճաբանություններից հետո որոշեց ձայները կենտրոնացնել ներկայիս նախագահ Ելցինի վրա:

Լեբեդը չի բացառում, որ մինչեւ 2000 թ. կարող է նախագահ դառնալ

24 ՅՈՒՆԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ռուսաստանի նախագահի ազգային անվտանգության գծով նոր խորհրդական Ալեքսանդր Լեբեդը մի հարցազրույց է տվել գերմանական «Der Spiegel» հանդեսին, որից պարզվում է, որ գեներալն ակնկալել է ընտրություններում ստանալ ընտրողների ձայների 18–19 տոկոսը: Այդ ակնկալիքները չեն արդարացել, նշանակում է իր ժամանակը դեռ չի եկել: «Սակայն երրորդ տեղ գրավելն էլ է հաղթանակ ինձ համար», հայտնել է Լեբեդը: Բացատրելով, թե ինչու է ինքը Ելցինի դաշնակիցը դարձել, գեներալն ասել է, թե Ռուսաստանում մրցակցում են 2 գաղափարներ, որոնք հետեւորդների գրեթե նույն քանակն ունեն: «Դրանցից մեկը մեր երկրից խլեց միլիոնավոր զոհեր եւ ժողովրդին անսահման տառապանք է պատճառել, իսկ մյուս գաղափարին հետեւում է ողջ աշխարհը», ասել է նա: Լեբեդը բացատրել է, որ կրեմլում իր հայտնվելը միջանկյալ մի փուլ է, որը ընթացքում ինքը հարավորություն կունենա իրականացնել իր ընտրական խոստումները՝ «կարգուկանոն երկրում, անվտանգություն քաղաքացիների համար»: Լեբեդը հայտնել է նաեւ, որ մտադիր է կոմունիստներին ներգրավել կոալիցիոն կառավարության մեջ: «Առանց դրա խաղաղություն ու կայունություն չի լինի», ասել է նա: Անդրադառնալով չեչենական խնդրին, գեներալն ասել է, որ նախ պետք է Չեչնիայի բյուջեն անկախ դարձնել ռուսական պետական բյուջեից: «Չեչնիայում 7 միլիարդ ռուբլի է ծախսվել եւ դեռ 16 միլիարդ էլ կծախսվի: Այս գումարով կարելի է շատ փախստականների կենսական կարիքները ապահովել», ասել է նա եւ հայտնել Չեչնիային անկախություն տալու մասին իր կարծիքը. «Նրանք պետք է իրենց կամքն արտահայտեն հանրաքվեով: Երբ ժողովուրդը կամենում է անկախություն, պետք է լսել նրան»: Իսկ այն հարցին, թե ինքն իրեն 2000 թ. տեսնո՞ւմ է որպես Ռուսաստանի նախագահ, գեներալն անակնկալ պատասխան է տվել. «Գուցե եւ ավելի շուտ»:

Մահացավ Անդրեաս Պապանդրեուն

ԱԹԵՆՔ, 23 ՅՈՒՆԻՍ, RFI, WSJ: Այսօր առավոտյան սրտի նոր նոպայից հետո 77 տարեկանում մահացավ Հունաստանի ժամանակակից քաղաքական պատմության ամենահայտնի դեմքը՝ Անդրեաս Պապանդրեուն: 60-ական թթ. կեսերին ամերիկյան քաղաքացիությունից հրաժարվելով, Պապանդրեուն Հունաստանում անցել էր քաղաքական ասպարեզ, այնուհետեւ բանտարկվել գնդապետների խունտայի հաստատած բռնապետության օրերին: Բանտից ազատվելուց հետո գլխավորել էր Սոցիալիստական կուսակցությունը, որը 80-ական թթ. սկզբին նրա գլխավորությամբ անցել էր իշխանության գլուխ: 1995 թ. սահմանից, սրտի բազմաթիվ նոպաներից հետո, ստիպված էր հրաժարական տալ վարչապետությունից: Թաղումը կկատարվի չորեքշաբթի օրը:

ԺԴԿ պատգամավորները պոկեցին Թուրքիայի դրոշը եւ բացականչեցին՝ «Կորչի Թուրքիան»

24 ՅՈՒՆԻՍ, BBC: Երկուշաբթի օրը թուրքական ոստիկանությունը Անկարայում ձերբակալեց քրդամետ Ժողովրդադեմոկրատական կուսակցության առաջնորդ Մուրադ Բոզլաքին եւ այդ կուսակցության մոտ 30 անդամների, երբ նրանք դուրս էին գալիս սպորտային մի դահլիճից, որտեղ ԺԴԿ-ի համագումարն էր անցկացվում: Համագումարի նիստի ժամանակ մի խումբ պատգամավորներ պատից պոկեցին Թուրքիայի դրոշը եւ դրա փոխարեն փակցրեցին Քրդական աշխատավորական կուսակցության առաջնորդ Աբդուլլահ Օջալանի նկարը: ԺԴԿ-ի առաջնորդ Բոզլաքը պարսավեց թրխական դրոշը պոկող իր կողմնակիցներին եւ նախագահական սեղանի մոտ մի նոր դրոշ տեղադրեց: Համագումարի ընթացքում նա խաղաղության կոչեր արեց եւ առաջարկեց նույնիսկ միջնորդի դեր խաղալ թուրքական կառավարության եւ քուրդ ապստամբների միջեւ: Սակայն պատգամավորները լանգեցին նրան եւ շարունակում էին բացականչել՝ «Կորչի Թուրքիան» եւ «Անկախ պետություն Քրդստանի համար մղվող մարտեր»: ԺԴԿ-ն հիմնադրվել է երկու տարի առաջ այն բանից հետո, երբ օրենքից դուրս են հայտարարվել նախորդ երկու քրդամետ կուսակցությունները: Թուրքիայի հարավ-արեւելքում այդ կուսակցությունը շահել է ձայների 30 տոկոսը: ԺԴԿ-ի լոու առաջնորդներ, որոնցից մեկը կին է, Լեյլա Զանան, այժմ բանտում են: Վերջին տարիներին քրդամետ 3 կուսակցությունների 105 անդամներ են սպանվել պաշտոնական կողմից, որոնք քրդական դերանցի վերաբերյալ կառավարության պատասխանատվությունն է վայելում:

digitised by A.R.A.R.@

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ

Գարեգին Ա. «Էջմիածինը առաքելություն է, Էջմիածինը հուշարձան չէ»

Սկիզբը էջ 1

Ի դեպ, ինչպես մեզ հայտնեց Ս. Էջմիածնի մի այլ բարձրաստիճան հոգեւորական, Վազգեն Սրբազանին 1,5 տարի առաջ զրկել են Շվեյցարիայի բանկի վարչական խորհրդի անդամակցությունից եւ ընտրել են այլ հոգեւոր հովիվ:

Այնուհետեւ Վեհափառը ներկայացրեց նաեւ Ֆրանսիա կատարած այցի մանրամասները, հիմնականում ծանրացնելով Հայաստանում քրիստոնեությունը որպես պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակի կենտրոնական հանձնաժողովի ստեղծման գործադիր մարմնի [illegible] աղբյուրներին: Նշենք, որ այդ հանդիպման ժամանակ լսվել են տարբեր հայազգիների կարծիքներ, թե ինչպես կարելի է կազմակերպել համաշխարհային նշանակության այդ տոնակատարությունը. Վեհափառ Հայրապետը հայտնեց, որ որոշվել է ուխտագնացություն կազմակերպել դեպի Ս. Էջմիածին եւ սկսել եկեղեցիների վերականգնման եւ վերաօծման ծրագիրը:

Տոնակատարության գլխավոր ծրագիրը դեռեւս պետք է հաստատվի կենտրոնական հանձնաժողովի հետ: Գարեգին Ա-ը համոզված է, որ այսուհետեւ հայ մարդիկ պետք է եկեղեցիներ մտնեն ոչ թե որպես պատմական հուշարձան, այլ որպես գործող հոգեւոր կենտրոններ:

Այս գաղափարին էլ պետք է նախանձախնդիր լինի 11 հոգանոց գործադիր մարմինը, որը համագործակցում է պետական 24 հոգանոց հանձնաժողովի հետ:

Վեհափառ Հայրապետը նշեց, որ միայն գործադիր մարմնի տարեկան աշխատանքների վրա կծախսվի 150.000 ԱՄՆ դոլար, իսկ ինչ վերաբերում է Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցուն, ապա այն փաստորեն կկառուցվի մինչեւ 2001 թվականը եւ բացի նշված տաճարից, նրա մոտ կկառուցվեն նաեւ երկու մատուռ Ս. Տրդատ եւ Ս. Աշխենի:

«Ազգի» տված հարցին հարցով Գարեգին Ա Վեհափառը անդրադարձավ Փարիզում Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ի հետ ունեցած հանդիպմանը եւ մամուլում դրան վերջինիս կողմից արված հայտնի հայտարարությանը:

Վեհափառը հայտնեց, որ խորհրդատվական համաժողովին Արամ Ա կաթողիկոսը ներկա չի գտնվել, որովհետեւ այդ նույն թվականին Լիբանանում մի այլ խորհրդաժողովի է մասնակցել, բայց նա հասցրել է մասնակցել գործադիր մարմնի ժողովին, որից հետո երկու կաթողիկոսներ առանձնազրույց են ունեցել: Մասնավորապես, պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել, որպեսզի մեր եկեղեցու միասնությունը ամրապնդելու նպատակով խորհրդակցական հանդիպումներ անցկացվեն:

Անթիլիասում արված հայտարարության մասին նույնպես խոսվել է, եւ Վեհափառի ասելով շուտով այդ հարցը կքննարկեն նաեւ Ս. Էջմիածնի ժողովում եւ տեղյակ կպահեն Անթիլիասին, որպեսզի թյուրիմացությունների առաջն առնեն: Ի դեպ փարիզյան հանդիպումից հետո, երբ Արամ Ա կաթողիկոսը մեկնել է Լոս Անջելես, իր առաջին հրապարակային ելույթում կոչ է արել, որպեսզի ԱՄՆ Կիլիկիո բոլոր եկեղեցիներում հիշատակվի Ամենայն հայոց կաթողիկոսի անունը:

Այս փաստը գնահատելով դրական Վեհափառը հույս հայտնեց, թե կփարատվեն բոլոր տհաճ թյուր հասկացողությունները, որ առաջ են եկել, եւ հայ եկեղեցու միասնականությունը կմնա անխախտ: Վեհափառը հիշեցրեց, որ մեր եկեղեցում կանոնական, ծիսական, պատմական ավանդություններով միշտ եղել է Ամենայն հայոց կաթողիկոսի անվան հիշատակում, եւ միայն 1441 թ.-ից Կիլիկիո թեմերում կատարվել է Կիլիկիո կաթողիկոսի անվան հիշատակում: Ամենայն հայոց կաթողիկոսությունը ընդհանրական կաթողիկոսություն է եւ այդ մասին որեւէ վեճ չի կարող լինել: «Ես հրապարակավ այդ մասին չեմ ուզում արտահայտվել, որովհետեւ այդպիսի հարցերի շուրջը բանակցությունների միջոցով կարելի է դրական հարցերի հանգել», ասաց Վեհափառը:

Հաջորդ խնդիրը նոր թեմերի ստեղծումն էր, որին «Ազգը» նույնպես անդրադարձել է: Վեհափառ Հայրապետը այդ առիթով նշեց, որ երբ Հայաստանում փոփոխվեց պետական-վարչական կառուցվածքը, Գերագույն խորհուրդն էլ որոշեց, որ նկատի ունենալով անցյալի պատմությունը եւ ներկայի կացությունը, թեմերը վերածել 8-ի, որպեսզի թեմական առաջնորդները կարողանան ավելի մոտիկից հաղորդակցություն պահել ծխական եկեղեցիների հետ: Նա նշեց, որ Հայաստանում թաղերի մեջ հատուկ եկեղեցական ազգային միավորների ծխերի դրություն չկա: Առաջնորդներին հանձնարարվել է այցելել թեմեր, կապ պահպանել մարզպետների հետ, կազմել եկեղեցիների եւ հոգեւորականների ցուցակը, ինչպես նաեւ ստեղծելով առաջնորդարաններ կառավարել նորաստեղծ թեմերը: Սպասվում է, որ այս օրերին թեմական առաջնորդները կներկայացնեն տեղեկանքներ:

Այս փոփոխություններով Ս. Էջմիածինը նպատակ ունի ավելի մոտիկից հասնել ժողովրդի կարիքներին: Միեւնույն ժամանակ, երբ եկեղեցին լուծի մարդուժի խնդիրը, հնարավոր է, որ նորից փոփոխություն կատարվի թեմերի բաժանման մեջ: Ի դեպ, հայ եկեղեցու հոգեւորականների աշխատանքների ակտիվացումը առնչվում է նաեւ 1700-ամյակի հետ: Վեհափառ Հայրապետի ասելով, Մայր աթոռը պետք է դառնա ժողովրդի ծառայության համար դառնա եւ իր խոսքով 1700-ամյակը հռչակվում է որպես վերանորոգության մի շրջադարձ, հոգեզարթոնք, որ կվերաբերի բոլորին՝ հոգեւորականից մինչեւ աշխարհականը:

Պառավաքարի դատավարությունն ավարտվեց... ամբաստանյալների թեթեւ վախով

Երեկ Հրազդանի շրջանի ժողդատարանում ավարտվեց Պառավաքարի հայտնի դեպքերի առնչությամբ հարուցված քրեական գործի լսումը: Նախորդ նիստում լսվել էին դատարան չներկայացած ականատեսների վկայությունները: Ամբաստանյալների պաշտպանները դատարանում էին պառավաքարյան «կռվիս երկխոսության» մանրամասները (այդպես էր բնորոշել հանրապետության նախագահը Պառավաքարի իրադարձությունները): Մասնավորապես, նշվում է, որ նախընտրական արշավի մեկնած ակտիվիստների ճանապարհը փակել է «Ուրալ» մակնիշի մի մեքենա «Անկախ Հայաստան» մակագրությամբ, վճռական տրամադրված ամբոխը ակտիվիստներին դիմավորել է «Ուրեմն էր Հայրիկյանը, երբ...», «Մեր վերջը Լեւոնն է» կարգի արտահայտություններով, ոմանք, հարցնելով օրենքի տառը զգուշացրել են. «Հայրիկյանին ձեռք չտաք»: Ամբաստանյալներից ամենաակտիվը (Արես Բոզինյան), որը փակել էր պառավաքարցիների «գործողության» ժամանակ, հանդգնությամբ էր ընդունում զանցանքները եւ բացի միայն «օգտագործվել են սեռական բնույթի հայհոյանքներ» արտահայտության դեմ, ասելով. «Պարզ ասեմ, կին»: Պառավաքարցիների զրպարտությունը այժմ էին ընկնում զգացմունքայնության, «շղթայված տեղով» սկզբունքով կազմված «ինքնուրույնային» արտահայտություններով, հատկապես, երբ բանը հասնում էր իրադարձությունների կիզակետին: Իշխող մեղեդին հետեւյալն էր. գյուղացիները չէին ուզում Հայրիկյանին, ուստի խաղաղավարի փորձել են համոզել, որ հանրահավաք պետք չէ: Այդ խաղաղավարության մասին կարելի էր գաղափար կազմել մի ռեժիսորի միջամտությամբ կառուցված իմ յուրօրինակ ձայնագրիչի հետ, որն առաջացրել էր վիճահիշաձեւ Բոզինյանի բոլոր վկայությունը: Նա, հակառակ կարծում էր, թե բոլոր մարդու օրենքի յուրաքանչյուր պարտավոր է ներկայանալ եւ ձայնագրիչ երկրորդ իրավունք հայցել դիմացինից, հակառակ դեպքում կարելի է ջարդելով անել հիշյալ գործիքը: Բանը դրան չհասավ, սակայն օգնեց ընթացքում Պառավաքարի «դիվանագիտական»: Երեկ Պարույր Հայրիկյանը ներկայացրեց տուժող կողմի տեսակետը. «դատարանում նույնպես չենք հետապնդել, առաջնորդվել ենք մեր երկիրը ազատ երկիր, դեմոկրատական իրավական դաշտում պաշտպանելու սկզբունքով: Հայրիկյանի գաղափարներին «այո» ասած մարդիկ ամբաստանյալների նախաձեռնությամբ 7 օր հետո չէին կարող փակել նրա ճանապարհը»: Հայրիկյանի խորհրդի հետեւանք պաշտպանի (Գ. Պարոյանի) մեղադրական ճառը. «Տեղի է ունեցել չարամիտ խուլիգանություն, ձախողվել է նախագահական թեկնածուի ընտրարշավը: Ամբաստանյալներից 3-ը հատուկ գիտի անդամներ, ոչ միայն չեն կասեցրել անօրինականությունը, այլեւ իրենք են հրահրել ամբոխին»: Նշենք, որ Պառավաքարը կիսվի դատարանի մեջ որպես ունեցողության ազատ ընտրությունների դեմ, դատախազն առաջարկեց հետեւյալ պատժաչափերը. Ա. Բոզինյանին 3 տարվա ազատազրկում, Ա. Մամեդովսանյանին եւ Ս. Ալավերդյանին 2-ական տարի, իսկ Ռ. Գասպարյանին 3 տարի: Սակայն, ելնելով ամնիստիայի օրենքից եւ ԱԺ համանուն որոշումից, պրն. Պարոյանն առաջարկեց բոլոր մեղադրյալներին, բացառությամբ Ռ. Գասպարյանի (222 հոդվածի 3-րդ կետը ամնիստիայի ենթակա չէ) ազատել պատժի կրումից: Դրան հետեւեցին ամբաստանյալների երախտագիտության ջերմ խոսքերն ուղղված Պարույր Հայրիկյանին մեծահոգության համար: Այնպես որ, չի բացառվում, որ գալիք նախագահական ընտրություններում պառավաքարցիների մի մասը քվեարկեն Պարույր Հայրիկյանի օգտին: Խորհրդակցելուց հետո դատարանը վճռեց բավարարել դատախազի առաջարկը երեք ամբաստանյալների վերաբերյալ, իսկ Ռ. Գասպարյանի առնչությամբ պայմանականորեն հետաձգել պատժի կատարումը դնելով Տավուշի ՆԳ բաժնի վրա: Այսպիսով, հնգամյա վաղեմության գործն ավարտվեց... ամբաստանյալների թեթեւ վախով:

[illegible]

«ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ»

Իրականում ժողովուրդը բողոքում է ոչ թե կենսամակարդակից, այլ վաղվա օրվա անվստահությունից

ՀՀ Գերագույն խորհրդի առաջին գումարման պատգամավորների հիմնադրած «Գերագույն խորհուրդ» պատգամավորական ակումբի ուրբաթ օրվա հանդիպման հրավերը առաջին մեծամասշտաբ միջոցառումն էր: Նպատակն աջակցությունն էր Հայաստանում բարեփոխումների իրականացմանը եւ, ըստ քննարկման արդյունքների, գործողությունների հետագա ծրագրումը: Ըստ սոցիոլոգիական կենտրոնի տվյալների, պետության բարձրաստիճան ղեկավարների այն պնդումը, որ Հայաստանի տնտեսությունը զարգանում է ազատական շուկայական տնտեսության մոդելով, իր հաստատումը չի գտել հարցման ենթարկված հանրապետության ճանաչված տնտեսագետների կողմից: Փորձագետների 60 տոկոսը համարում է, որ այս զարգացման մեջ որեւէ մոդել չի նկատում: 13 տոկոսը համարում է ընկային թերապիա եւ մյուս 13 տոկոսն է միայն, որ ազատական մոդելն է նշում: Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը հազար հարցվող քաղաքացիների գրեթե հարյուր տոկոսը համարել են ճգնաժամային, եւ 80 տոկոսը առաջնահերթ է համարել հստակ տնտեսական քաղաքականության մշակումն ու հետեւողական իրականացումը: Կենտրոնի տնօրեն Անահիտ Սարգսյանը աղյուսակի նկատմամբ 40 տոկոսի դրական գնահատականը, չնայած ներկայի բազմաթիվ երեւույթների նկատմամբ բացասական արձագանքին, կապեց վաղվա հույսի հետ, «այլապես նրանք եւս կհայտնվեին հայրենիքը լքողների թվում»: Հարցումների մանրամասն հրապարակումից հետո բանավեճ-ելույթները ծավալվեցին երկու ուղղությամբ: Նախ, քննարկվեց որքանով իրապես են արտահայտում հասարակական կարծիքը հարցման արդյունքները: Սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման միջգերատեսչական հանձնաժողովի անդամ Ժ. Արամյանը կարծիք հայտնեց, որ սոցիոլոգիական հարցաթերթիկները պետք է կազմված լինեն շատ մանրամասն եւ խորքային: Քննարկման մասնակիցները եւս մի շարք դիտողություններ անելով, արդյունքում եկան մի ընդհանուր եզրահանգման, «որ պատասխաններն անհայտորեն համընկնում են հասարակության մեջ տիրող իրավիճակին» (Տավարե Քոչարյան): Միաժամանակ, նկատի ունենալով պրն Արամյանի եւ ՀՀ էկոնոմիկայի փոխնախարար Ա. Մարկոսյանի ներկայությունը, նշվեց, որ սա հասարակության կարծիքը որոշակի ձեւով հաշվի առնելու առաջին փորձն է կառավարության կողմից: Մի քիչ ուշացած եւ մնացած ելույթներն ունկնդրած Լյուդմիլա Հարությունյանը ավելի կտրուկ գտնվեց. «Այստեղ ծավալված խոսակցությունը սոցիոլոգիայի հետ ոչ մի կապ չունի: Սոցիոլոգիան մեր երկրում անհրաժեշտություն կդառնա այն ժամանակ, երբ հասարակության կարծիքը դեր կխաղա պետության խնդիրներում: Իսկ մինչ այդ որպես մասնագետ ես ուզում եմ պահպանել գիտությունը»:

Սակայն մինչ այդ հանդես եկած Ա. Հովսեփյանը դեմոկրատական կուսակցությունից, զգալ հայտնելով, որ հանրապետությունում ծաղկել է ինչ-որ, նույնիսկ պալատական սոցիոլոգիան, խրախուսեց այս կենտրոնի աշխատանքը: Անհրաժեշտ համարելով պետական հովանավորությունը այս կարգի հետազոտությունների նկատմամբ, որը կօգնի իշխանություններին ընտրել ճիշտ ճանապարհը, միաժամանակ անհրաժեշտ համարեց այսպիսի հանդիպումների հաճախականությունը. «Ցավոք, երկուսն էլ շատ են ուշացել: Մենք ոչ մի տեղ տնտեսագիտական քննարկում չարեցինք: Չքննարկվեց այն խոշորագույն խնդիրը, թե ուր ենք գնում»: Շուկայի դասական տեսակներ կան, բայց առանց հաշվի առնելու մեր ազգային կերտվածքը, ինքնեերական միտքը, առեւտրական հմտությունները, փոխառնվեց մեխանիկական ինչ-որ բան, մասնագետի իր կարծիքը հայտնեց պրն Հովսեփյանը: Մեր կառավարողներից շատերը կարծում են, որ շուկան նպատակ է, այլ ոչ՝ միջոց: Իսկ դառնակցային հարց էր դրվում, թե արդյո՞ք կոմունիզմը վայրի կապիտալիզմի պատասխանը չէ»: Ազատականությունից դեպի քեյնզիների քաղաքականություն ընդգծված տնտեսական քաղաքականության մասին Ա. Հովսեփյանի այս մտքի շարունակությունը դարձավ նախկին փոխվարչապետ Ա. Բաղդասարյանի ելույթը. «Մեզ մոտ վայրի լիբերալիզմ է, որը բումերանգի պես հարվածում է կոմունիզմի վերադարձի վտանգին»:

Կիմ Բալայանի կարծիքով, հարցման ենթարկվածների 60 տոկոսի կողմից սեփականաշնորհումը անարդարացի որակելու պատճառը ոչ թե իրավական դաշտի բացակայությունն է, այլ՝ որ չի գործում օրենսդրությունը: «Ընդունելով մասնավոր սեփականությունը, երկրում օրենսգրքում փոփոխություններ կատարեցինք, եւ հավասարեցրինք պետական ու մասնավոր գույքի պաշտպանությունը: Չափազանց ծանր եւ էֆեկտ չբերող հարկային քաղաքականությունը Հայաստանը դարձրել է ստվերային տնտեսություն: Բյուջեն, ըստ էության, ձեւական է, եւ դեր չի կատարում տնտեսության մեջ: Պետությունը չի կատարում ներքին շուկան պաշտպանելու իր ամենաէական գործառույթներից մեկը: Միջազգային կազմակերպությունների կողմից (ինչպես նշեց Լեւոն Հակոբյանը, ԱՊՀ երկրներից ամենաշատ չհիմնավորված վարկերը Հայաստանն է վերցնում) տրված վարկերը ուղղված է դնել արդյունաբերության մեջ, որը կտանի արդյունաբերությունից զրկվելուն: Պարզ չէ, թե որտեղ կաշխատեն այն 500 հազար մարդիկ, ովքեր այսօր ներգրավված են արտադրության մեջ: Իրավիճակը հանցագործության կմղի»: Կ. Բալայանը հիշեցրեց նաեւ «փողերի լվացման» մասին, որի պատճառով ստացված վարկերից համապատասխան հարկեր չգանձելը խփում է տնտեսությանը:

Միջոցառմանը ներկա էր եւ ելույթ ունեցավ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Համլետ Կարապետյանը, որ վերլուծելով սեփականաշնորհման ընթացքը հանրապետությունում, ընդգծեց, որ ՀՌԱԿ-ը եղել եւ մնում է ազատ շուկայական հարաբերությունների կողմնակից, սակայն անընդունելի է համարում անհրաժեշտ հրապարակայնության, տնտեսական գործոնների հաշվարկման բացակայությունը, ինչպես նաեւ այն հանգամանքը, որ սեփականատերեր դառնում են ոչ թե թվով մեծ քաղաքացիներ, այլ մականուններ կրող անձինք:

Հավաքվածների նպատակն էր ընդհանուր հայտարարի գալ եւ պարզել, թե ինչ մեխանիզմների միջոցով հնարավոր կլինի հանրապետությունը դուրս բերել ճգնաժամից: Ընդհանուր առմամբ դա բոլորի ձգտումն էր: Սակայն մի հետաքրքրական երկխոսություն կրկին հիշեցրեց սայլն իր կողմը քաշելու առածը: Երբ սեփականաշնորհված գործարանների խնդիրները լուծելու մասին հարցուպատասխանի ժամանակ Ժ. Արամյանը դիմեց Լ. Հակոբյանին, թե՝ դուք առաջարկ արեք, վերջինս պատասխանեց. «Որ կառավարությունում լինեի, լուծումը կտայի»: Ոչ էգոիստական, սակայն տխուր եզրակացություն արեց նաեւ մեկ ուրիշը. «Դեռ բանանային մի հանրապետություն նավի վրա մեր քննարկումներն անիմաստ են»:

Լյուդմիլա Հարությունյանը հայտնեց սեփականաշնորհումն արագ ավարտված տեսնելու իր ցանկությունը. «Շարունակվում է այն պահը, երբ ոչ ոք շահագրգռված չէ ներդնել, քանի որ հայտնի չէ տերը, եւ ոչ ոք շահագրգռված չէ արտադրել՝ չիմանալով ինչ եւ ում համար»:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Զ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Ցանցը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ընտրարշավ

Համագումարը նախագահող Աղասի Արշակյանը տեղեկացրեց, որ մասնակցում են 106 պատվիրակներ։

Սուրեն Զոլյանը ներկայացրեց կազմակերպության «հիմնական քաղաքական մոտեցումները, որոնցից բխելու է ԳիԱրՔՄի-ի դիրքորոշումը գալիք նախագահական ընտրությունների հանդեպ»։ Քաղաքացիական հասարակություն, արդյունաբերություն, գիտություն սրանք են ծրագրային գաղափարները, որոնք առաջադրում և որոնց միասնությունը պաշտպանում է ԳիԱրՔՄի-ն։ «Ներկա փարչախմբի» գիտության նկատմամբ ողեգրած պահվածքը Ս. Զոլյանը որակեց «գիտու-

հնարավորություն նմ տալիս բանակցելու, համագործակցելու, լինի դրանք այդտեղ ԳիԱրՔՄի-ի ղեկավարները կամ հավակնությունները նվազագույն կլինեն», հավաստիացրեց Զոլյանը։

ԳիԱրՔՄի-ի համանախագահ Ռաֆայել Ղազարյանը անդրադարձավ գիտության ներս իրավիճակին և այն հաղթահարելու ուղիներին։

Պաշտպանելով Աշոտ Մանուչարյանի թեկնածությունը Ղազարյանը նշեց վերջինիս մի քանի առավելություններ. նյութապաշտության չներքաշվելը, ինչպես նաև «դեսական և քաղաքական գործունեության մեծ փորձը»։ Պնդելով ընդ-

է ինքնահանգստացման իրավիճակ»։ Այնուհետև նա անդրադարձավ «տարածաշրջանի քաղաքական գործոններին»։ Դրանցից առաջինը կոմունիկացիաներն են, ծրագրվող նավթամուղի ճանապարհը, ինչը Անդրկովկասը դարձնելու է գերտերությունների ազդեցության գոտի։ Այստեղ նա «վայ» տվեց այն երկրներին, որոնք կհայտնվեն այդօրինակ մրցակցության գոտում։ Նման երկիր նա համարեց նաև Հայաստանը, որը սակայն գոյատևելու և զարգանալու ձևեր կարողանալ է գտնել։ Նա հարկ համարեց ընդգծել, որ «մեր հարևանների հետ ունենք բազում դրույթներ»։ Ինչ վերաբերում է ղարաբաղյան հիմ-

ԳԻԱՐՔՄԻ 2-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

Մեկն էլ՝ «Ղարաբաղ» կոմիտեից

«Ռուսական գործոնը» Աշոտ Մանուչարյանի քաղաքական հայացքներում

Հունիսի 22-ին Հայֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում կայացավ Գիտաարդյունաբերական և քաղաքացիական միության (ԳիԱրՔՄի) երկրորդ համագումարը առաջիկա նախագահական ընտրություններում ՀՀ նախագահի թեկնածու առաջադրելու օրակարգային հարցով։ Ինչպես հայտնի է, մինչեւ խորհրդի համագումարը ԳիԱրՔՄ-ի նախագահ, ԵՊՀ պրոֆեսոր Սուրեն Զոլյանը ինքնաբացարկ է տվել, իսկ ԳիԱրՔՄի-ի վարչության և խորհրդի համատեղ նիստում որոշում էր կայացվել «համագումարում քննարկման համար երաշխավորել անկուսակցական Աշոտ Մանուչարյանի թեկնածությունը»։

թյան կտրված»։

«Այսօր մեր հասարակությունը պետք է ընտրի ոչ միայն առաջնորդ նախագահին, այլև հետագա զարգացման ընթացք», ընդգծեց Զոլյանը։ Այս առումով նա կարևորեց քաղաքական ուժերի համագործակցությունը, քաղաքական համաստեղ կառույցի ծնունդը։ Նա դեմ արտահայտվեց իշխանությունների կողմից կուսակցություններին առաջարկվող «աջերի և ձախերի» բաժանման մոդելին, որը «ներառում է բավոր տնտեսական մակարդակ», մինչդեռ Հայաստանում «տնտեսություն գոյություն չունի»։ «Աջերի և ձախերի տարանջատումը ներկա պայմաններում ոչ այլ ինչ է, երբ ոչ փորձ հավերժացնելու թե անցած տարվա ընտրությունների մոդելը, թե պայքարական և նորաբաց մաֆիոզ կլանների իշխանությունը արհեստականորեն դրանց տալով քաղաքական անվանում», ընդգծեց Զոլյանը։ Ըստ նրա, այսօրվա «ընդհանուր խորությունը» պահանջում է բոլորովին այլ մոտեցում ազգային ուժերի համախմբում, որը հանգեցնելու է կոալիցիոն կառավարության կազմման։ Հայաստանի քաղաքական դաշտի կառուցվածքը Զոլյանը համար պետք բաժանել ազգային և ապազգային, ժողովրդավարական և հակաժողովրդավարական ուժերի, իսկ համախմբումը պետք է կայանա ազգային և ժողովրդավարական ուժերի միջև։ «Հայաստանում բարենպաստ պահ է ստեղծվել խորացնելու ազգային համաձայնությունը», եզրափակեց Զոլյանը։ Նա նկատեց նաև, որ ԳիԱրՔՄի-ի և մյուս քաղաքական ուժերի (ՀՅԴ, ՀԿԿ, ՀԴԿ, ԱԺՄ) համագործակցության հիմքում նրանց ընդհանուր ծրագրային դրույթներն են. ա) սոցիալական արդարության, բ) ժողովրդավարության, գ) քաղաքական հասարակության, դ) Հայ դատ։ «Միասնական ծրագրի» հեղինակը Զոլյանը «բավականին մեծ դեր համարեց», չնայած դրանց միջև առկա հակասություններին։

Ինչ վերաբերում է Աշոտ Մանուչարյանի թեկնածությանը, ապա Զոլյանը նշեց, որ «մենք նրան չենք առաջադրում նախագահի թեկնածու միայն այն պատճառով, որ նա գալիս է համատեղ միջոցով ծրագրային, թե անկախական ծրագրային դրույթներով, սակայն անտանելիորեն

ռադիկալ ընդդիմության մեկ միասնական թեկնածուի գոյության անհրաժեշտությունը, որն Ղազարյանը չափազանց անկեղծ և ինքնասիրով ծեծակերտեց այդ պահանջը, ասելով «թող սատանա լինի, բայց մեկ թեկնածու»։

Եվ քանի որ ԳիԱրՔՄի-ի համանախագահը առաջիկա նախագահական ընտրություններում պաշտպանում էր Ա. Մանուչարյանի թեկնածությունը, ուստի պետք է ենթադրել, որ որպես միասնական թեկնածուի նա դարձյալ-նույն անձնավորությունը նկատի ուներ, և որեմն հիշյալ ինքնասիրով ծեծակերտումը հասցեագրված էր... Մանուչարյանի՞ն։

Հայաստանի տնտեսական իրավիճակին անդրադարձավ Մ. Վերմիշեւը։ Ելույթներ ունեցան և համագումարի ողջույնեցին նաև հրավիրված ընդդիմադիր մի շարք կուսակցությունների ներկայացուցիչները, որոնք, որպես կանոն, ընդգծեցին իրենց կուսակցության «հոգեհարազատությունը ԳիԱրՔՄի-ի հետ»։ Նրանց մի մասն առարկեց ընդդիմության մեխանիկական միավորման գաղափարին, իսկ ՀՅԴ-ի Պատասխանատու մարմնի ներկայացուցիչը առաջարկեց համագործակցություն «ազգայնական և սոցիալական ուժերի միջև»։ ԱԺՄ-ից Դ. Վարդանյանը կոմունիստական վարչակարգը համեմատեց ֆաշիզմի հետ, ինչը դահլիճում նստած «Հայաստանի կոմունիստ» թերթի խմբագրի բուռն զայրույթն առաջացրեց։ Իսկ «Գետ դպրոց» մանկավարժական ակումբի» նախագահ Ռ. Թորոսյանը ՀՅԴ-ի այսօրվա դեկավարության մասին ասաց, որ այն «ի վիճակի չէ մեր ժողովրդին տանել իր ետևից, այլ ի վիճակի է միայն մասնակցել ընդդիմությանը»։ Դեպիինից պահանջ խնդրեց «խոսել լուս էության»։ Եվ լուս էության պարզ դարձավ, որ գաղափարական հենքի վրա ընդդիմության միասնությունը բացառվում է։ Մնում էր միայն համագործակցության ձևերի շուրջ, որը, ըստ ԳիԱրՔՄի-ի պետք է լինի Աշոտ Մանուչարյանը։

Աշոտ Մանուչարյանը գերադասեց խոսել ոչ թե սոցիալ-տնտեսական ծրագրերի, այլ առ այսօր նախագահի թեկնածուների կողմից ինչ-որ պատճառով քննարկվողի ազգային անվտանգության ծրագրերի մասին, որոնց շուրջ, ըստ նրա, «կյանքում

նախանշվերներին, ապա, ըստ Մանուչարյանի, «Մինսկի դրոշեւը հայ ժողովրդի համար ոչ մի ընդունելի լուծում տալ չի կարող», քանի որ դրա վերջում գրված է «Ղարաբաղը Ադրբեջանի կազմում»։

«Անհանգստացնող գործոնը այս տարածաշրջանում եղել են մնում է Ռուսաստանը», ընդգծեց ԳիԱրՔՄի-ի թեկնածուն, որի ելույթի մնացած ողջ հատվածը «ռուսական գործոնի» բացատրականացումն էր Հայաստանի համար։ Չմոռացած շեշտել «ստրատեգիական դաշնակցության» խնդիրը, այնուամենայնիվ մենք այն համոզմանն ենք, որ Ա. Մանուչարյանի կողմից առաջադրվող արտաքին քաղաքական դոկտրինան ներծծված է միանշանակ ռուսական կողմնորոշմամբ։ Ինչ վերաբերում է ՌԴ-ի նախագահական ընտրությունների արդյունքներին, ապա Մանուչարյանը այստեղ առանց ուրախանալու, թե ո՞ւմ թեկնածությունն է իրեն անձամբ համակրում, նկատեց, որ ՌԴ-ի ներկայիս կոմկուսը ԽՍՀՄ-ի ժամանակի կոմունիստները չեն, իսկ «դեմոկրատական ուժերը խիստ ազգային են, դերժավնիկական»։ Մանուչարյանը նկատեց, որ ավելի կլ զանի իշխանության, կորեն ներքին քաղաքականության են խրախուսանգնելու։ Ըստ նրա, ընտրություններից հետո կստեղծվի «բազարձակապես նոր Ռուսաստան»։

Ընդհանրապես Աշոտ Մանուչարյանի առաջադրումը նախագահական ընտրություններում ոչ թե պարզեցնում է ընդդիմության միջև առկա հարաբերությունները, այլ մեր համոզմամբ, ավելի է դրանք մթագնում։ Մեծանում են հարցականները հետագա ընտրարշավի և Մանուչարյանի թեկնածության նպատակահարմարության շուրջ։ Կարելի է մի շարք ենթադրություններ անել այդ հարցի շուրջ, սակայն պատասխանը դժվար հարց է լինելու ինչո՞ւ է առաջադրվում Աշոտ Մանուչարյանը և ի՞նչ ուժեր են կանգնած նրա թիկունքում։

Այսօրվա դրությամբ ակնհայտ է նրա հանգամանքը Մանուչարյանը Հայաստանի ապագա ծրում է ռուսական շահերի մեջ կամենալ։ Եվ երկրորդ առաջիկա ընտրություններում կներկայացվելու են ձևավորված մի եռանուշի «Ղարաբաղ» կոմիտեի ևս մեկ թեկնածուներ։

ՆԱԻՐԱ Մ[illegible]

ՀՀԿ 3-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

Հանրապետական կուսակցության թեկնածուն նույնպես Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն է

Շաբաթ օրը, հունիսի 22-ին, տեղի ունեցավ Հայաստանի հանրապետական կուսակցության երրորդ արտահերթ համագումարը։ Օրակարգում մեկ հարց էր «ՀՀԿ երրորդ արտահերթ համագումարի կողմից ՀՀ նախագահի թեկնածու առաջադրելու մասին»։

ՀՀԿ նախագահ Աշոտ Նավասարդյանը, նկատելով, որ 1991 թ. նախագահական ընտրություններից հետո (որին, երբ ընթերցողը չի մոռացել, պրն Նավասարդյանը մասնակցում էր որպես թեկնածուներից մեկը) էական փոփոխություններ են տեղի ունեցել ինչպես հանրապետությունում, այնպես էլ տարածաշրջանում, նշեց. «Այս ընթացքում միայն հաջողություններ չէ, որ մենք արձանագրել ենք, շատ են նաև թերությունները, չլուծված հարցերը, որոնց միայն մի մասը կարող ենք համարել թելադրված օբյեկտիվ պայմաններով»։ Հարկ չհամարելով կանգ առնել դրանց վրա, հետսորն ավելացրեց, թե «հաջողությունները ևս մեծ են, որոնց միայն թվարկումն արդեն պատկառանք է ներշնչում...»։ Եվ, իհարկե, չզլացավ թվարկել, ի շարս որոնց մատնանշվեցին Սահմանադրության ընդունումը, ազգային բանակի ստեղծումը, «հայրենիքի վերանվաճման գործընթացը», դրամի կայունացումը և այլն։ Այդ ամենը, և հատկապես Արցախի հարցի ներկա վիճակը դիտելով իբրև հանրապետության նախագահի անձնական նվաճում, կարևորելով նաև այն, որ «Հայաստանում խորհրդային Միության փլուզումից հետո տեղի չի ունեցել իշխանության վերանվաճում նախկին կոմունիստական ուժերի կողմից, ինչը փաստորեն իրականություն է դարձել մյուս նորանկախ հանրապետություններում», պրն Նավասարդյանն այնուհետև մի անդրադարձ կատարեց ներքին տնտեսական դրոշին, հայտարարելով, թե «տնտեսության ազատականացման հարցում վարվող գործելակերպը... ցավոք, ենթադրում է ժողովրդի սոցիալական վիճակի ժամանակավոր վատացում»։

Այս պայմաններում, ըստ պրն Նավասարդյանի, «հանրապետության թիվ մեկ պաշտոնը պետք է վստահվի քաղաքական փորձով իմաստնացած, երկիրը քաղաքական ցնցումներից զերծ պահած, վճռականությամբ լեցուն քաղաքական գործչի»։ Համագումարի պատգամավորներին տեղյակ պահելով, որ նախօրեին ՀՀԿ-ի մի խումբ ներկայացուցիչներ հանդիպել են ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ և քննարկել նրան իրենց կուսակցության կողմից հանրապետության նախագահի թեկնածու առաջադրելու, ինչպես նաև Հայաստանի ներքին և արտաքին քաղաքականությանը վերաբերող մի շարք հարցեր, պրն Նավասարդյանը գոհունակությամբ ընդգծեց, որ ՀՀ նախագահը «գոհունակությամբ իր համաձայնությունը տվեց ՀՀ նախագահական ընտրություններում ՀՀԿ-ի կողմից առաջադրվելու մեր առաջարկին»։ Վստահություն հայտնելով, որ իր համոզմամբ «լավագույն թեկնածուն Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն է», պրն Նավասարդյանը կոչ արեց ընդունել հենց այդպիսի որոշում։

Այնուհետև ելույթ ունեցան ՀՀԿ-ի խորհրդի նախագահ Անդրանիկ Մարգարյանը և խորհրդի անդամ Յուրի Բախշյանը, որոնց ելույթները միայն հավելյալ փաստարկներ ավելացրին հօգուտ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի թեկնածության։

Ընդամենը 1 ժամում օրակարգն սպառվեց, համագումարը համապատասխան որոշում ընդունելով, իր աշխատանքն ավարտեց։ Դրանից անմիջապես հետո խնդրեցի Անդրանիկ Մարգարյանին պարզաբանելու թե ինչո՞ւ իրենց կուսակցությունը ևս հարկ համարեց առաջադրել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի թեկնածությունը, չէ՞ որ նա արդեն իսկ առաջադրվել էր ՀՀՇ-ի համագումարում։ Արդյո՞ք ավելի ճիշտ չէր լինի հայտարարությամբ հանդես գալ, որ իրենք պարզապես պաշտպանում են նույն թեկնածուին։ Պրն Մարգարյանը բացատրեց իրենց պատկերացումը տվյալ հարցի առթիվ։ Ըստ նրա, նախագահի թեկնածության առաջադրումը կկատարեն նաև «Հանրապետություն» միավորման անդամ մյուս կուսակցությունները (չի բացառվում, որ նրանց միանան նաև այլ ուժեր), որից հետո կստեղծվի նոր միավորում «արդեն թեկնածուի հիման վրա»։ Սրանցից միայն մեկին նախագահը համաձայնություն կտա, որպեսզի հավաքի պահանջվող ստորագրությունները, սակայն, ինչ խոսք, կարող է այդ անել նաև ամբողջ միավորումը։ Դա զուտ տեխնիկական հարց է, ուստի առայժմ բոլորը համաձայն վիճակում են։ Մի խոսքով, ով հավաքի ստորագրությունները, նախագահը կլինի հենց նրա թեկնածուն, իսկ մյուսները, բնականաբար, կպաշտպանեն ընտրարշավին։

Այսպիսով, Հանրապետական կուսակցությունը, որն, ինչպես երևում է, խիստ զգայուն վերաբերմունք ունի հանրապետության նախագահի թեկնածու առաջադրելու խնդրում, իր հայը կատարեց։ Սպասենք մյուս դաշնակիցների հայտերին...

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

«31-ի» գործ. «Լաբորատորիան պաշտպանեմ, թե՞ Արեւմտյան Հայաստանը փրկեմ»

Գագիկ Կարապետյանը «Վահան Հովհաննիսյանի և այլոց» գործով հունիսի 24-ի դատական նիստում շարունակելով կիսատ մնացած ցուցմունքները հայտնեց, որ Աշոտ Ալեքսիսյանը ժայռի գլխից իրենց ցույց է տվել Գառնու ձորում կառուցած լաբորատորիան։ Դրանից հետո այլևս չեն կասկածել նրան, ավելին, սկսել է մտածել, թե ինչ անի՝ մնա լաբորատորիան պաշտպանի, թե Աշոտի առաջարկով ընդերին միանալով Արեւմտյան Հայաստանը ազատագրի։ Վ. Մանուկյանը ոգեւորված ասել է, որ Դաշնակցությունը կֆինանսավորի նման լուրջ ծրագիրը և Ա. Ալեքսիսյանի ցանկությանը ընդառաջելով կազմակերպել է նրա ու Վահան Հովհաննիսյանի հանդիպումը։ Գ. Կարապետյանն իբրև հանդիպման ներկա անձ, իր զարմանքը հայտնեց, որ Ա. Ալեքսիսյանը ցանկացել է, որ էդիկ անունով ինչ-որ երիտասարդ ծրագիրը ներկայացնի Վ. Հովհաննիսյանին, սակայն իր զարմանքը նկատելով, նա հրաժարվել է այդ մտքից։ Հանդիպման ժամանակ ընդհանրապես ոչ մի ծրագիր չի ներկայացվել, սակայն գումարի պահանջ է ներկայացվել։ Վ. Հովհաննիսյանը հայտնել է, որ գումար չունեն և շուտ հեռացել է։

Երկրորդ հանդիպումը դարձյալ Վ. Մանուկյանն է կազմակերպել, այս անգամ Գառնիկ Իսագուլյանի հետ։ Ի զարմանս Գ. Կարապետյանի, Գ. Իսագուլյանը գումար է խոստացել և հետագայում 700 դոլլար է տվել։ Կարապետ Ղազարյանենց տանը ցանկացել օրերին գումարը բաժանել է մարտական ընկերներին, որովհետեւ «նրանց ընտանիքները սոցիալական ծանր վիճակում էին գտնվում»։ Ավելացրեց, որ տղաներին Կարապետենց տուն էր բերել Ա. Ալեքսիսյանի ցուցումով, որտեղ իր ծրագիրը ներկայացնի նրանց։ Մեկ շաբաթ գտնվել են այնտեղ, իսկ Ա. Ալեքսիսյանը այդպես էլ ոչինչ չի ասել։

Ա. Ալեքսիսյանը Գառնիկին ու իրեն գործուղել է Հրազդան այնտեղից զենքեր բերելու։ Զենքերի քանակը նրան չի գոհացրել։ «Դաշնակները կրկին խաբեցին», զայրացած ասել է նա։ Այնուհետեւ զենքեր են տեղափոխել նաև Սիսիանից ու Ուջանից։ Զենքերը պետք է տեղափոխեին Դվին, Աշոտենց տուն, սակայն անսպասելիորեն նա եկել է երեւան ու հայտնել, որ գյուղում կասկածելի մարդիկ են հայտնվել ու իրեն հետեւում են։

Ի վերջո, զենքերը տեղափոխում են Կարապետ Ղազարյանի տուն։ Մի քանի օր հետո տղաներից երկուսը հեռանում են «անհասկանալի» պատճառներով։ Տեղեկություններ են հասնում Սամվել Եղիազարյանի տան վրա հարձակվելու մասին։ ԱԱՆ-ի գումարտակը նաև Կարապետենց տուն է այցելում, սակայն ոչ ոքի չեն ձերբակալում։ Ա. Ալեքսիսյանը այդտեղից շուտ կասկածելիորեն փախուստ է դիմում, Գ. Կարապետյանի նարծիքով, փախուստը բացառվում էր։ Մյուսներն էլ որոշում են բաժանել Սուրենավանում։

Ճանապարհին տեղի է ունենում ոստիկանների հետ բախումը։ Ցուցմունք տվողի կարծիքով, իրենց թիկունքից կրակել են «ավտոմատներով» և ոստիկանների սպանությունն է տեղի ունեցել... Նրանից հետո բաժանվել են Արմենիայանում, մի քանի օր հետո խնամու֊ով, որ իրենց հարազատներին հայածում են, կամովին հանձնվում են։

Ա. Պ.

digitised by A.R.A.R.@

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Արցախցիները ՌԴ նախագահի ընտրությունների մասին

Ռուսաստանի նախագահական ընտրություններին ուշի ուշով հետեւում են նաեւ Լեռնային Ղարաբաղում։ Եւ դա հասկանալի է. չի բացառվում, որ Մոսկվայում իշխանության հնարավոր փոփոխությունը կամ նույնիսկ ՌԴ կառավարության կազմում կադրային տեղաշարժերը կանդրադառնան նաեւ նորանկախ հայկական հանրապետության հետագա ճակատագրի վրա։ Ինչպե՞ս են մեկնաբանում ՌԴ նախագահական ընտրությունները, ի՞նչ ակնկալիքներ ունեն դրանց երկրորդ փուլից ԼՂՀ-ում։ Այս հարցով դիմեցինք ԼՂՀ իշխանությունների, մտավորականության ներկայացուցիչներին, քաղաքացիներին։

ԷՄՄԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ, *ԼՂՀ Ազգային ժողովի քարտուղար։*

ՌԴ նախագահի ընտրությունները, իմ կարծիքով, կմտնեն տրամաբանական ավարտին. Ելցինը նախագահ կմնա երկրորդ ժամկետով։ Իսկ թե ինչպես, կիմանանք ավելի ուշ։

Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղի խնդրի վերջնական լուծմանը, ապա կասեմ միայն, որ այդ լուծումը հենց Ղարաբաղի ժողովրդի ձեռքին է, որը մեկընդմիշտ ընտրել է ինքնուրույնության ուղին եւ չի հրաժարվում դրանից։ Դե փաստը այդ է վկայում ԼՂՀ կոչվող պետությունը իր քաղաքական ու տնտեսական կառույցներով, Ազգային ժողովով, պետական զինանշանով եւ օրհներգով։ Թեեւ նա առայժմ ճանաչված չէ, բայց նրա հետ հաշվի են նստում, նրա ներկայացուցիչների ձայնը հաշվի են առնվում։ Գտնում եմ, որ որքան շուտ Ադրբեջանը ճանաչի մեր հանրապետությունը, այնքան լավ կլինի հենց իր համար, այնքան շուտ կլուծվեն Ադրբեջանի քաղաքական ու տնտեսական խնդիրները, որոնց ճգնաժամն այժմ ակնհայտ է։

ՍՈՒՐԵՆ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ, *ժողպատգամավոր։*

– Եթե Ելցինը այս երկու շաբաթվա ընթացքում ցույց տա, գործով ապացուցի, որ գեներալ Լեբեդի հետ իր դաշինքը ժամանակավոր բնույթ չի կրում, ապա նա տպավորիչ հաղթանակ կտանի ավելի քան 20 տոկոսի առավելությամբ։ Ելցինը կստանա Լեբեդի, Յավլինսկու, Ժիրինովսկու ընտրողների ձայների 80–90 տոկոսը՝ այն մարդկանց 3–4 միլիոն ձայները, որոնք չէին մասնակցել առաջին փուլին։

Իմ հաշվարկներով, Զյուգանովը կստանա ձայների մոտ 40 տոկոսը։ Ես ողջունում եմ Լեբեդի հաջողությունը եւ նրա հաղթանակը ընտրությունների առաջին փուլում, վաղուց համակրում եմ նրան՝ այն պահից, երբ իմացա, որ նա Մերձդնեստրի ղեկավարության հետ անհաշտ պայքար է մղում նրա կաշառակերության պատճառով։ Իհարկե՝ նաեւ Մերձդնեստրի ճգնաժամի լուծման մեջ նրա խաղացած դերի համար։ Ռուսաստանը միայն կշահի, եթե Լեբեդի նման քաղաքական գործիչներ անցնեն իշխանության գլուխ։

Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղին, կարծում եմ, Ռուսաստանի քաղաքականության մեջ արմատական փոփոխություններ չեն կատարվի։ Ռուսաստանը, ինչպես ամեն մի տերություն, ձգտում է ազդեցություն ունենալ իր բոլոր հարեւանների վրա, նրանց պահել իր ոլորտում։ Նա Հայաստանի հետ կարող է անկեղծորեն դաշնակցել երկու դեպքում։ Առաջին, եթե Հայաստանը լինի ուժեղ, ինչպես ասենք, Իսրայելը։ Երկրորդ, եթե Ադրբեջանը հետեւողականորեն վարի Ռուսաստանին „անհաճո" քաղաքականություն։

Բայց, ավաղ, մենք ինչ հույսեր ունենք թե առաջինի եւ թե երկրորդի համար։ Առաջինի իրականացման համար անհրաժեշտ է ունենալ հայկական Ալեքսանդր Լեբեդ՝ արդարություն, կարգուկանոն եւ ազատություն պահանջող ծրագրով։ Պետությունը լոկ այդ դեպքում կարող է հասնել քաղաքական, տնտեսական, ռազմական հզորության։ Իսկ երկրորդ տարբերակի իրականացումը հնարավոր է, եթե Ալիեւին փոխարինեն ակնհայտորեն թուրքամետ ուժեր, ինչպես, օրինակ, Էլչիբեյը։ Կամ էլ, եթե կոմունիստները Զյուգանովի գլխավորությամբ անցնեն իշխանության գլուխ եւ ձեռնամուխ լինեն ԽՍՀՄ վերականգնմանը։ Ադրբեջանը եւ կողմնակի ուժեղ հովանավորություն վայելող մյուս հանրապետությունները կդիմադրեն կոմունիստների ծրագրերի իրականացմանը։ Մինչդեռ այնպիսի հանրապետություններ, ինչպիսիք են Հայաստանը եւ Վրաստանը, կմանեն եւ նվազ կամակոր դիրք կբռնեն, որը պատճառ կդառնա Ղարաբաղի հարցում հօգուտ հայերի Ռուսաստանի դիրքորոշման ակնհայտ բարելավման։ Դա կտեւի 5, առնվազն 3 տարի, ինչը բավականաչափ կամրապնդի ԼՂՀ-ի փաստական անկախությունը։ Իսկ եթե վերսկսվեն ռազմական գործողությունները, մենք կտանենք եւս մեկ հաղթանակ, որը ԼՂՀ-ին կմոտեցնի իրավական անկախությանը։ Թեեւ ռազմական գործողությունների վերսկսումը հնարավոր է բոլոր տարբերակների դեպքում։ Ես անձամբ գտնում եմ, որ եթե Ղարաբաղը ցանկանում է այսուհետեւ էլ Բաքվից անկախ լինել, նրան անհրաժեշտ է եւս մեկ պատերազմ, ուստի կողմնակից եմ Հայաստանում Լեբեդի ծրագրի նման ծրագիր ունեցող գործչի առկայությանը։ Միայն այդպես մենք կարող ենք ամրապնդել հայկական պետությունը եւ ազգի բարոյական ոգին։

ՀՐԱՆՏ ՄԵԼՔՈՒՄՅԱՆ, *ԼՂՀ կոմկուսի ղեկավար։*

Պետք է հաղթի այնպիսի մարդ, որը կվարի արեւմտյան երկրներից եւ միջազգային արժութային հիմնադրամից անկախ քաղաքականություն, հաշվի կառնի արդի աշխարհաքաղաքական իրավիճակը եւ նախկին ԽՍՀՄ բոլոր ժողովուրդների պաշտպանական կարիքը։

Իմ կարծիքով, այդ հատկանիշներն ունի Գենադի Զյուգանովը։ Կոմունիստները ղարաբաղյան խնդրի լուծումը տեսնում են միայն նախկին ԽՍՀՄ ժողովուրդների Միության, որպես դաշնության սուբյեկտի մեջ, որը լիովին բավարարում է Ղարաբաղի ժողովրդին։

ԿԱՐԵՆ ԲԱԲՈՒՐՅԱՆ, *ԱԺ պաշտպանության, անվտանգության, պետաշինարարության, իրավունքի եւ իրավակարգի հանձնաժողովի անդամ։*

Ես գտնում եմ, որ ընտրությունների երկրորդ փուլը կլինի նույնքան բարդ, որքան առաջինը։ Նախօրոք որեւէ մեկի հաղթանակը չեմ կանխագուշակի։ Ելցինի հնարավորությունները մեծ են, հատկապես Լեբեդի հետ նրա նոր դաշինքի պայմաններում։ Սակայն չպետք է անտեսել, որ կոմունիստներին ընտրողների վարքագիծը կայուն է եւ միանգամայն կանխատեսելի։ Եւ, ըստ երեւույթին, երկրորդ փուլում Զյուգանովի համար ապահովված է ձայների նույնպիսի տոկոս։ Ելցինի բոլոր կողմնակիցների մասնակցության դեպքում ՌԴ ներկայիս նախագահը կհաղթի, բայց այստեղ ամեն ինչ կախված է ընտրողների ակտիվությունից։ Անկանխատեսելի է նաեւ երկրորդ փուլում Լեբեդի կողմնակիցների վարքագիծը, քանզի գտնում եմ, որ Լեբեդ-Ելցին դաշինքը եւ Ելցինի օգտին ձայնարկելու Լեբեդի կոչը դեռ չեն երաշխավորում, թե նրա համակիրները կգնան այդ ուղիով։

Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղի հարցին, գտնում եմ, որ անկախ Ելցինի կամ Զյուգանովի նախագահ ընտրվելուց, ազգամիջյան առումով ինչ բան կփոխվի։ Կան տերության աշխարհաքաղաքական շահեր, եւ Ռուսաստանը միշտ ստիպված կլինի հաշվի առնել դրանք։

Դրա հետ մեկտեղ, մեզ համար միեւնույն չէ, թե ով կղեկավարի Ռուսաստանը, քանի որ տարածաշրջանում Ռուսաստանի դերը եղել եւ մնում է շատ ուժեղ։ Մեզ համար միեւնույն չէ Անդրկովկասի հանդեպ Ռուսաստանի դիրքորոշումը. արդյոք այդ երկիրը կգնա՞ ժողովրդավարության ուղիով, թե՞ կվերադառնա բոլշեւիզմին, ի չիք դարձնելով նվաճված իրավունքները։

ՌՈՒԴՈԼՖ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ, *ԼՂՀ ԱԺ պաշտպանության հանձնաժողովի քարտուղար։*

Ժողովրդավարական բլոկի ենթադրվող հաղթանակից հետո էլ Ռուսաստանը, իմ կարծիքով, բացահայտ եւ վճռական քայլեր չի ձեռնարկի ադրբեջանա-ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ եւ լիակատար կարգավորման համար։ Կոմունիստների հաղթանակի դեպքում Ռուսաստանը հավանաբար առավել ադրբեջանամետ կլինի։ Նման պարագայում համայնավարները տարածաշրջանում Ռուսաստանի վարած արտաքին քաղաքականությունը կկառուցեն պետությունների տարածքային ամբողջականության խստիվ պահպանման սկզբունքով՝ ինչը, եթե անմիջական դրական ազդեցություն չունենա Բաքվի ու Երեւանի վրա, ապա կարող է հետաձգած ընթացք տալ խաղաղ կարգավորման գործընթացին։ Ինչպես Հայաստանին ու Ղարաբաղին ձեռնտու չէ Զյուգանովի հաղթանակը, որը ներկա ընտրարշավում ժողովրդավարության թեւի օգտին ձայնարկողների գնահատմամբ միանգամայն անհավանական է։

ՀՐԱՆՏ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ, *ԼՂՀ հեռուստառադիոկոմիտեի գրական-գեղարվեստական բաժնի վարիչ, գրող, հրապարակախոս։*

Չպետք է մոռանալ, որ մեր շարժումը, արցախահայության ամբողջ պայքարը ժողովրդավարական է իր էությամբ։ Առանց այդ հիմքի ոչ մի ազատագրական շարժում երբեք չի կարող հաղթանակել։ Ըստ այդմ, ամեն գնով պետք է սատարել, աջակցել, պաշտպանել ժողովրդավարական միտումը Ռուսաստանում։ Կոմունիստական ռեւանշը հերթական փորձություն կլինի առաջին հերթին ղարաբաղցիների համար, որովհետեւ մենք սկսել ենք հենց այդ փորձության ծանր լուծը քաշելով։

ԱՐԹՈՒՐ ԱՍԱՏՐՅԱՆ, *ազատամարտիկ, Ստեփանակերտի, Ասկերանի, Մարտունու, Հադրութի եւ Մարտակերտի ազատագրման համար մղված մարտերի մասնակից։*

Ովքեր էլ իշխանության գլուխ անցնեն Ռուսաստանում՝ կարմիրներ լինեն դրանք, թե սպիտակներ, պետք է լավ գիտակցեն, որ ղարաբաղցիներն իրենք են տնօրինելու իրենց ճակատագիրը։ Արցախը այն երկիրն է, որտեղ անփառունակ վախճան է ունեցել շատ քաղաքագետների դիվանագիտական կարիերան, սկսած Բյամրան Քաղիրովից, ավարտած Վիկտոր Պոլյանիչկոյով։ Ղարաբաղի շահերին հակասող քայլեր ձեռնարկելու դեպքում ցանկացած քաղաքագետ կբախվի մեր, հին կռվողներիս, հիմնական սկզբունքին. «Ծեծիր կարմիրներին մինչեւ չսպիտակեն, ծեծիր սպիտակներին մինչեւ չկարմրեն»։

«ԱԶԳ» [illegible]

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հասարակական կազմակերպությունները միավորվում են

Ստեղծվեց ՀԿ-ների առաջին համադաշնությունը

Երկրորդ տարին է, ինչ Հայաստանում գործում է Ամերիկայի հայկական համագումարի հասարակական կազմակերպությունների (ՀԿ) ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոնը։ Այն ստեղծվել է հասարակական կազմակերպություններին օժանդակելու եւ նրանց գործունեությունը զարգացած երկրների չափանիշներին մոտեցնելու նպատակով։ Կենտրոնը կարեւորում է ՀԿ-ների զարգացումը, գտնելով, որ նրանց է վերապահված հասարակական կյանքում գոյություն ունեցող խնդիրների լուծումը, որոնցով չեն զբաղվում կամ շահագրգռված չեն զբաղվելու իշխանության մարմինները։ ՀՀ արդարադատության նախարարությունում գրանցված են մոտ 1000 բազմաբնույթ հասարակական կազմակերպություններ։ Դա վկայություն է այն բանի, որ ՀԿ-ները պատրաստ են ակտիվ մասնակցություն ունենալ հասարակական կյանքի բոլոր ասպարեզներում, իրենց գործունեությամբ արդյունավետորեն աջակցելով օրենսդիր եւ գործադիր մարմինների աշխատանքներին։ Հայտնի է նաեւ, որ գրանցված կազմակերպությունների մեծ մասը չեն գործում։ ՀԿ-ների ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոնի հանրային կապերի համակարգող Արմինե Թուխիկյանը հայտնեց, որ գործունեության իրավունք ունեցող նշված ՀԿ-ներից իրենց մոտ գրանցված են 300-ը։ Դրանց մեծ մասը ստեղծվել են իբրեւ բարեգործական կազմակերպություններ, սակայն վերջին շրջանում նրանց մոտ նկատվել է բարեգործականից անցում զարգացման ծրագրերին։ Երեւույթը բացատրվում է հանրային կյանքում տեղի ունեցող դրական տեղաշարժերով կամ ավելի ստույգ, հասարակությունը փորձում է ինքնուրույն լուծել իր առջեւ ծառացած խնդիրները։

«Մեր խնդիրը նման հասարակական կազմակերպություններին ուսուցման ճանապարհով աջակցելն է»,- հայտնեց Ա. Թուխիկյանը։ Կենտրոնը ՀԿ-ների համար կազմակերպում է չորսշաբաթյա ուսուցման դասընթացներ, որոնցով նրանք կարողանան իրենց գործունեությունը համապատասխանեցնել [illegible] չափանիշներին։ Ուսուցման ծրագրերում մեծ տեղ է հատկացվում ՀԿ-ների ղեկավարների [illegible] գումն ու գնահատումը [illegible]։ Տասնօրյա ուսուցումից հետո, [illegible] կենտրոնը կազմակերպությունների [illegible] գրանտների ծրագրեր ներկայացնելը, որի դիմաց նրանց 2000 դոլլար է տրվում։ Մրցութային կարգով գրանտը շնորհվում է դասընթացը մասնակցած 12 կազմակերպություններից վեցին։ Առաջին հաջողությունից հետո կազմակերպությունը նոր առաջարկների հիման վրա ավելի մեծ գումարներ կարող է ստանալ։ Մինչեւ օրս կենտրոնի հիմնական դասընթացից օգտվել են 70 կազմակերպություններ, որոնց համար շուտով կկազմակերպվի 2-րդ փուլը։ Այն կոչված է համախմբված ուսուցում, երբ կազմակերպությունը հստակ դասընթաց է պատվիրում իր ցանկացած ծրագրով։ Կենտրոնը կազմակերպություններին տեխնիկական օժանդակություն է տրամադրում։ Նրանք օգտվում են նաեւ սլայդների բանկից, որը ՀԿ-ներին օգնում է իրենց ծրագրերի համար ֆինանսներ եւ այլ միջոցներ ապահովել կամ գտնել։

Այդ առումով արդյունավետ է համարվում կենտրոնի մի քանի աշխատակիցների մասնակցությունը օրերս Ստամբուլում տեղի ունեցած Հաբիթաթ-2 միջազգային համաժողովի հասարակական կազմակերպությունների ֆորումին։ Թեեւ պաշտոնապես չէին ներկայացված այնտեղ, սակայն աշխատակիցները կարեւորում են իրենց մասնակցությունը 120 երկրներից ներկայացված ՀԿ-ների հետ շփվելու առումով։ Նրանց վերադարձը նյութերը հանձնել են սլայդների բանկին եւ կարծում են, որ այն կնպաստի նոր կապերի հաստատմանը։ Ճանաչել են ՀԿ-ների խոշոր համադաշնությունների, որում միավորվել են աշխարհի տարբեր երկրների 300 կազմակերպություններ։ Հայաստանի նմանատիպ կազմակերպությունները նույնպես կարող են անդամակցել նրանց։

ՀԿ ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոնը կազմակերպությունների համար հավանական է, որ կարող են ճանաչել միմյանց, համախմբել ընդհանուր հոգսեր, ի մի բերել իրենց միջոցները եւ միասնական ուժերով մշակել հեռանկարային գործունեության ծրագիր։ Վերջին շրջանում նույնաբնույթ կազմակերպությունների միավորում է տեղի ունենում։ Գիտակցում են, որ իրենց բնականոն զարգացման եւ առավել արդյունավետ հասարակական գործունեության երաշխիք կարող է դառնալ ՀԿ-ների համադաշնության ստեղծումը։ Արմինե Թուխիկյանի խոսքերով համադաշնությունը միջազգային դոնորներ գտնելու ամենակարճ ճանապարհն է, որովհետեւ վերջիններս ավելի հետ են համագործակցում խմբի հետ, քան մեկ առանձին կազմակերպության։ Թեեւ, որոշ կազմակերպություններ արդեն [illegible] արտերկրի գործընկերների հետ։

96 թ-ի ապրիլի 10-ին Երեւանում տեղի ունեցավ ՀԿ-ների համաժողովը, որին մասնակցել են 53 կազմակերպություններ։ Համաժողովում ՀԿ-ները խմբավորվել են [illegible] առողջապահական, սոցիալական, մարդու իրավունքների, մշակույթի, գիտության եւ կրթության, մանկապատանեկան եւ երիտասարդական, բնապահպանական, տնտեսական զարգացման [illegible]։ Յուրաքանչյուր ՀԿ-ն կարող է միավորվել [illegible] համադաշնությանը [illegible]։ Համադաշնության նախագահ է ընտրվել [illegible] Կարեն Զաքարյանը։ [illegible]

ՍՈՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ա
Կ
Ն

տուրիստական ֆիրման

հրավիրում է ուղեւորության կենտրոնական Եվրոպա, ուղիղ չվերթով՝

1. ՊՐԱՀԱ հուլիսի 15-ից 19-ը
2. ՎԻԵՆՆԱ հուլիսի 15-ից 19-ը

Ապահովվում են վիզաները եւ տրանսպորտը։
Տեղեկությունների համար զանգահարել 53-15-00

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
THE ARMENIAN CENTER FOR NATIONAL AND INTERNATIONAL STUDIES

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ներքաղաքական բարդություններ Թուրքիայում

Հունիսի 7-ին վարչապետ Մեսութ Յըլմազի հրաժարականից հետո Թուրքիան կրկին բախվեց կառավարական ճգնաժամի: Նոր կառավարության կազմավորման պատասխանատվությունը հանրապետության նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը հանձնարարեց իսլամամետ Բարօրության կուսակցության առաջնորդ Նեջմեթթին Էրբաքանին: Վերջինս նման հանձնարարական ստացել էր 1995 թ. դեկտեմբերի 24-ի Մեջլիսի վաղաժամկետ ընտրություններից հետո, բայց նրա ջանքերը ձախողվեցին: Դժվար է ասել, թե ինչով կավարտվի Էրբաքանի երկրորդ փորձը: Համենայնդեպս, նա այդ ուղղությամբ բուռն գործունեություն է ծավալում: Թվում է, դրան հավանություն է տալիս «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության նախագահ Թանսու Չիլլերը: Հունիսի 21-ին Էրբաքան-Չիլլեր հանդիպումից հետո կայացած մամուլի ասուլիսին Չիլլերը լրագրողներին հիշեցրեց, թե ինչպես է Դեմիրելը 70-ականներին կառավարություն կազմավորել Էրբաքանի հետ: Վերջինս իր հերթին կառավարական ճգնաժամի հաղթահարումը պայմանավորեց Բարօրության, «Ճշմարիտ ուղի» և Մեծ միասնության կուսակցությունների համագործակցությամբ: Մինչդեռ Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության նախագահ Դենիզ Բայքալն ու Ձախ-ժողովրդավարական կուսակցության առաջնորդ Բյուլենթ Էջևիթը Մեջլիսի արտակարգ ընտրությունների անցկացման հարց են բարձրացնում: Ինչ վերաբերում է վարչապետի պաշտոնակատար, «Մայր հայրենիք» կուսակցության նախագահ Մեսութ Յըլմազին, կառավարական ճգնաժամի պաշտոնապես հայտարարելով Թանսու Չիլլերին նա փորձում է քայքայել վերջինի դիրքերը «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության շարքերում, ինչը կարծես հաջողվում է: Ի դեպ, հունիսի 21-ին «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության 4 պատգամավոր անցան «Մայր հայրենիք» կուսակցության շարքերը Մեջլիսում պատգամավորական տեղերի բաշխումը հօգուտ վերջինի փոխելով 135:129 հարաբերակցությամբ: Երբ կառավարության կազմավորման խնդրում և հասարակական կազմակերպությունների խրախուսությունների շրջանակները: Թեև 1983 թ. կառավարման խորհրդարանական համակարգը Թուրքիայում վերականգնվեց, զինվորականությունը, այնուամենայնիվ, շարունակեց վերահսկել երկրի քաղաքական կյանքն ու գործադիր իշխանությունների գործունեությունը: Սա, ինչ խոսք, կաշկանդում էր քաղաքական կուսակցություններին փաստորեն պայմանավորելով ճգնաժամերի ստեղծումներ Արդարության, Ժողովրդա-հանրապետական, «Մայր հայրենիք», «Ճշմարիտ ուղի», Սոցիալ-ժողովրդավարական ժողովրդական կուսակցությունները: Այդ կերպ ստեղծված իշխող ուժերը եղել են աջակենտրոն կամ ունեցել են սոցիալ-ժողովրդավարական ուղղվածություն: Վերհիշյալ խնդիրների հաղթահարման գործում իշխող կուսակցությունների անզորության հետևանքով տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը երկրում անընդհատ բարդացել է:

Բարօրության և «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունները չհաջողեն ընդհանուր հայտարարի գալ, արտակարգ ընտրությունները կդառնան անխուսափելի: Ամեն դեպքում, անկախ ամեն ինչից, Թուրքիայի օրակարգում այդ հարցի շոշափումն ինքնին վկայում է ներկա ճգնաժամի խորությունը: Շուրջ երկամյա գործունեությունից հետո Յըլմազի կառավարության հրաժարականը, երբ դրա կազմավորման համար պահանջվել էր ավելի քան երկու ու կես ամիս, հիմք է տալիս ենթադրելու, որ կառավարական ճգնաժամը երկրում կշարունակվի քաղաքական ողջ համակարգի վրա: Ի դեպ, Թուրքիայի քաղաքական համակարգը ձևավորվել է 1980 թ. սեպտեմբերի 12-ի ռազմական հեղաշրջման արդյունքում և կրում է բանակի գեներալ Քենան Էվրենի գլխավորած զինվորական վարչախմբի դրոշմը: Դա առավելագույնս արտահայտվել է 1982 թ. Սահմանադրության մեջ: Ի տարբերություն 1961 թ. Սահմանադրության, որն ընդունվել էր 1960 թ. մայիսի 27-ի զինվորական հեղաշրջումից հետո, վերջին Հիմնական օրենքը ոչ թե ընդլայնեց քաղաքական իրավունքները երկրում, այլ անհամեմատ սահմանափակեց դրանք: Հատկանշական է, որ զինվորականությունը 1960 թ. քաղաքական անկայունության պատճառները վերացնելու համար ընդարձակել էր կուսակցությունների ցանցը երկրում խորհրդարանական համակարգն ամրապնդելու նպատակով: Մինչդեռ 1980 թ. հակառակ փորձն արվեց երկրի քաղաքական կյանքը վերահսկելի դարձնելու միտումով: Այդ ընթացքում ինքնաբերաբար սահմանափակվեցին քաղաքական բյունը Թուրքիայում: Թուրքիան միակուսակցական համակարգից բազմակուսակցականի է անցել 1946 թ.: Առայժմ երկրում կայացել է Մեջլիսի համընդհանուր և միջանկյալ 22 ընտրություն, գումարած 39 անգամ փոփոխության է ենթարկվել ընտրությունների մասին օրենքը: Կազմավորված կառավարություններից 10-ը եղել են դաշնային, 3-ը՝ վերկուսակցական, 2-ը փոքրամասնական բնույթ: Երկու կառավարության բյուջեի նախագիծը Մեջլիսում մերժվել է, 3 կառավարություն վստահության քվե չի ստացել, 1-ը տապալվել է Մեջլիսի նախաձեռնությամբ: Մեսութ Յըլմազի կառավարությունը 53-րդն էր Թուրքիայի պատմության մեջ: Հատկանշական է, որ դրա մեջ ընդգրկված «Մայր հայրենիք» և «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունները Մեջլիսում մեծամասնություն չէին: Ուստի կառավարությունը, երկկուսակցական լինելով հանդերձ, փոքրամասնական բնույթ էր կրում: Սա աննախադեպ երևույթ էր քաղաքական իրականության մեջ: Աննախադեպ էր նաև վարչապետի պաշտոնի վարման փոխադարձության սկզբունքը, ինչի շուրջ համաձայնության էին եկել Յըլմազն ու Չիլլերը: Թվում էր՝ կառավարության կազմում աջակենտրոն երկու կուսակցությունների ընդգրկումը դրանց հետագա միավորման նախադրյալներ է ստեղծում, սակայն Թանսու Չիլլերի նախաձեռնությամբ քայքայվեց այդ դաշինքը: Հետահայաց անդրադառնալով Թուրքիայի վերջին տասնամյակների պատմությանը՝ կարող ենք ասել, որ երկրում միանձնյա կամ դաշնային սկզբունքով հիմնականում իշխել են Արդարության, ...

Իրեն այս ամենի արդյունք վերջիններիս հեղինակությունը բնակչության շրջանում սկսել է նվազել: Իսլամամետ Բարօրության կուսակցության վերելքի պայմաններում, երբ անկում է ապրում աջակենտրոն և ձախակենտրոն կուսակցությունների ժողովրդականությունը, նրանց դաշինքները միանգամայն տրամաբանական էին թվում: Սակայն այս խնդիրը դյուրինացնում է միավորված կազմակերպությունների ղեկավարի հարցը: Ահա թե ինչու է Չիլլերը հրաժարվում Յըլմազի հետ համագործակցությունից, կամ Բյուլենթ Էջևիթը լռությամբ մատնում սոցիալ ժողովրդավարների միավորման Բայքալի առաջարկները: Որքան էլ Մեսութ Յըլմազը փորձի ներկայացնել ղեկավարի հարցի առկայությունը, շարժական և անշարժ գույքի, այդ թվում նաև վարչապետական փակ ֆոնդի շուրջ ծավալվող աղմուկը Չիլլերի անվան շուրջ, վերջինի հեղինակությանը դեմ է ուղղված: Ստեղծված իրավիճակում նույնասել «Ճշմարիտ ուղի» և «Մայր հայրենիք» կուսակցությունների միավորումը Չիլլերի տեսանկյունից ձեռնտու է միայն Յըլմազին: Չիլլերը Էրբաքանի աջակցությամբ կարողացավ խուսափել շարժական և անշարժ գույքի, ինչպես նաև վարչապետական փակ ֆոնդի առնչությամբ Մեջլիսում քննության առնվելու պատասխանատվությունից: Բայցևայնպես, նրա անվան շուրջ բարձրացված աղմուկը վկայում է, որ քաղաքական շրջանակներում ընդհանուր տրամադրվածությունը Յըլմազի օգտին է:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ,
Ավագ փորձագետ

ԱՇԽԱՐՀ

Գրաչովը չի գնա ՆԱՏՕ

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՍ: Ռուսաստանի պաշտպանության նախկին նախարար Պավել Գրաչովը առայժմ նոր նշանակում չի ստացել և այժմ գտնվում է իր ամառանոցում, ուր խաղում է թենիս և վոլեյբոլ: ՌԴ պաշտպանության նախարարության մի բարձրաստիճան սպա հաստատել է այն տեղեկությունը, որ ավելի վաղ Գրաչովը մերժել է Ելցինի առաջարկը՝ նշանակվելու ՆԱՏՕ-ում Ռուսաստանի պաշտոնական ներկայացուցիչ:

Օգատան Բուտրոս Ղալիի փոխարե՞ն

ՄԱԿ-ի գաղթականների գործերի գերագույն բարձրագույն կոմիսար, ճապոնուհի Սադակո Օգատան կարող է առաջադրվել ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի պաշտոնում, երբ Բուտրոս Ղալին, որի մանդատն ավարտվում է տարեվերջին, կրկին չդնի իր թեկնածությունը: Այդ պաշտոնում տիկին Օգատայի ընտրությունը, սակայն, կարող է հարուցել իսլամական որոշ երկրների ընդդիմությունը, որոնք չեն ուզենա նման պատասխանատու պաշտոն վստահել որևէ կնոջ: Չինաստանը նույնպես դեմ կլինի Օգատայի ընտրությանը, քանի որ այնքան էլ լավ չի տրամադրված Ճապոնիայի հանդեպ:

«[illegible]»

ԿՀՎ-ն փորձում է տապալել Սադդամ Հուսեյնին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 24 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կենտրոնական հետախուզական վարչությունը փորձում է Իրաքի առաջնորդ Սադդամ Հուսեյնին տապալել «Ազգային համաձայնություն» կազմակերպության ընդդիմադիրների միջոցով, հաղորդել է «Վաշինգտոն փոստ» թերթը՝ վկայակոչելով ԱՄՆ-ի և Սաուդյան Արաբիայի իրազեկ աղբյուրներ: Թերթի վկայությամբ Ամմանում գտնվող կենտրոնակայանով խումբն ունի հզոր ռադիոկայան, հայտարարում է Իրաքի բարձրաստիճան զինվորականների հետ շփումներ ունենալու մասին և «փորձում է հեղաշրջում կազմակերպել Հուսեյնին մերձավոր անվտանգության ուժերի օգնությամբ»: «Այս տարվա հունվարին նախագահ Քլինթոնը նոր կարգադրություն է ստորագրել՝ համաձայնություն տալով 6 միլիոն դոլար արժողությամբ նոր ծրագրի իրականացմանը, գրել է թերթը: Այս միջոցները նախատեսված են հզոր ռադիոկայանի ֆինանսավորման համար, որը կարողանա հաղորդումներ հեռարձակել Իրաքի ամբողջ տարածքում, ինչպես նաև Ամմանում «Ազգային համաձայնության» կազմակերպության գործունեության ֆինանսավորման համար: Նոր ռադիոկայանը, որն ստացել է «Ազատություն» անվանումը, Իրաքյան Քրդստանում տեղակայված հաղորդիչների օգնությամբ Իրաք է հեռարձակում Լոնդոնում և Ամմանում պատրաստված քարոզչական նյութեր:

Իսրայել. Ռաբբիների ախորժակը բացվել է

Մայիսի 29-ի ընտրություններում «Լիկուդ» աջ դաշինքի հետ գործակցող կրոնական կուսակցությունները Իսրայելի խորհրդարանում՝ Կնեսեթում ստացան 23 տեղ: Այդ երեք կուսակցությունները (Շաս, Ազգային կրոնական կուսակցություն, Հնգամատյանի միացյալ հուդայականություն) օրերս հրապարակեցին 18 էջանոց մի հուշագիր, որտեղ շարադրում են իրենց պահանջները, անտեսելով ներքին երկպառակությունները, մասնավորապես կրոնական գործերի նախարարությանը տիրելու համար ծավալված մարտերը: Վերջիններս այնպիսի չափերի էին հասել, որ նորակազմ կառավարությունը դեռ էր մնում նախարարի պաշտոնը հանձներ վարչապետ Նաթանյահուին, նշանակելով երկու հոգևորական տեղակալներ:

Ինչ վերաբերում է մյուս նախարարություններին, կրոնական կուսակցությունների ներկայացուցիչները կստանան ներքին գործերի, աշխատանքի և կրթության նախարարների պաշտոնները, թերևս պաշտոններ կստանան նաև բնակարանային հարցերի և հեռահաղորդակցությունների նախարարություններում: Ինչպես տեղեկացնում է «Էքսպրես» հանդեսը, ուղղափառ համարվող հիշյալ երեք կրոնական կուսակցությունների հետևորդները կազմում են Իսրայելի հրեաների հազիվ 20 տոկոսը: Բայց դա չի խանգարում,

որ հոգևորականները կառավարությունից պահանջեն աշխարհիկ և հոգևոր օրենքների հստակ սահմանազատում և երկրի հիմնական օրենքում դրա արձանագրում: Ուղղափառ ռաբբիները չեն էլ թաքցնում, որ իրենք մտադիր են մենատիրություն հաստատել դավանափոխության, ամուսնության, մահվան և սննդի արգելքների հետ կապված հարցերում, անտեսելով հօգուտ բարեփոխական կամ պահպանողական ռաբբիների կայացրած Գերագույն դատարանի վճիռները:

Ուղղափառ ռաբբիներն ուզում են վերանայել նաև հայրենադարձության կանոնները: Հուդայականության հիմնադիր դոգմաների փաստացի վերանայման ձգտող այս մարտանոցները պահանջում են, որ Իսրայել ներգաղթելու իրավունք տրվի միայն անմիջական ազգականներին, որպեսզի կանխվի կասկածելի հրեականության տեր տարագիրների ներհոսքը:

Բացի դրանից, ուղղափառության պահապաններն իրենց գործունեության համար «Լիկուդից» բյուջետային վիթխարի հատկացումներ են պահանջում: Հրեական նոր ավանների ստեղծման և հների ընդարձակման, գաղութաբնակների բնակարանային պայմանների բարելավման, հողամասերի էժանացված վաճառքի, կրոնական հաստատությունների և երիտասարդական շարժումներին հատկացվող նյութական օժանդակության համար ռաբբիները կառավարությանը ներկայացնում են առնվազն մեկ միլիարդ շեքել գումարի հաշիվ:

Կրթության բնագավառում Հնգամատյանի միացյալ հուդայականության ներկայացուցիչները պահանջում են, որ պետական հոգևոր դպրոցներում մտցվի տղաների և աղջիկների անջատ ուսուցում: Բացի դրանից, շաբաթ օրերին որոշ քաղաքներում պետք է արգելվի փողոցային երթևեկությունը, պետք է վերջ տրվի դիահերձումներին, ինչպես նաև հնագիտական պեղումներին:

Բայց սա դեռ բոլորը չէ: Ուղղափառ ռաբբիները ոչ միայն նախագահական երեք պաշտոն են պահանջում խորհրդարանի հանձնաժողովներում, այլև պնդում են, որ իրենց երեք տեղ հատկացվի ազգային վիճակախաղի վարչական խորհրդում, ասելով, թե այդ շահավետ զբաղմունքի եկամուտները ծառայեցնելու են վեհ նպատակների: Ավելին, նրանք պետական այրերից պահանջում են լեռնայի հայտարարել Թել Ավիվի մերձակա Բնեյ Բրակ գերուղղափառ համայնքի տարածքը, որն անցյալ տարի սնանկացավ և անցավ պետության խնամակալության տակ: Դեռ ընտրություններից առաջ՝ մայիսի 22-ին Բենիամին Նաթանյահուն այցելեց Բնեյ Բրակ համայնք, տեղի հոգևոր դպրոցներից մեկում ռաբբիների օրհնությունը ստացավ վարչապետ ընտրվելու համար, լսեց նրանց ցանկություններն ու պահանջները:

Այժմ՝ ընտրություններից հետո, ռաբբիների ներկայացրած լայնածավալ ցանկի պահանջներն այնքան են մտահոգում Նաթանյահուի կառավարության անդամներին, որ նրանցից շատերը կրկին խորհում են «Լիկուդի» և աշխատավորական կուսակցության ազգային կառավարություն կազմելու մասին, որը զերծ կլիներ կրոնական կուսակցությունների պարտադրանքից:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ԵԼԵՔՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակոյթ

– Պարոն Գեւորգեան, Ֆրանսիայի Ազգային գրադարանի «Հայաստանը Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ» ցուցահանդեսը կազմակերպուել է Ձեր գլխաւորութեամբ: Ո՞րն է դրա կարեւորութիւնը:

– Մշակոյթը հրաշալի առիթ է ամրացնելու երկկողմանի հարաբերութիւնները Ֆրանսիայի եւ Հայաստանի միջեւ: Այս ցուցադրութիւնը կազմակերպելով մեր պարտականութիւնը կատարած ենք պարզապէս հաստատելու համար այդ կապը:

– Ցուցադրուած նմուշների ցանկ եղած նշումներից երեւում է, որ իրերի

– Ցուցահանդեսի տարբեր բաժիններում կան բացառիկ նմուշներ, կարո՞ղ էք թէկուզ դրանցից մի քանիսը, հատկապէս ամենից աւելի մեծ արժէք ներկայացնողները:

– Դժուար է մէկ-երկու հատ առանձնացնել, բայց ըսենք Երեւանի Մատենադարանէն իր պարունակութիւնով ամենէն կարեւորը ըստ իս չորրորդ դարի հոյն պատմագիր Եվսեբիոս Կեսարացիի «Քրոնիկոնի»՝ 13-րդ դարում արուած հայերէն թարգմանութիւնն է: Սա կարծեմ «Քրոնիկոնի» միակ ձեռագիրն է, որ պահպանուել է, հունարէնը՝ բնագիրը անհետացած ըլլալով:

Այս տեսակէտով հիմնական կեդր է նաեւ Խաղաղի Դորեի թանգարանում բացուած ցուցահանդեսին:

– Բավական մօտէն աշխատած ենք նաեւ ցուցահանդեսի կազմակերպող կոմիտէի եւ նրա պատասխանատուի՝ Ժակ Սանտրոյի հետ: Տարակոյս չկայ, որ նաեւ մէջ աւելի հնագիտական հիմքի վրայ է կազմուած հայկական ցուցահանդեսը, իսկ Ազգային գրադարանինը՝ աւելի ուշ, չորրորդ դարէն մինչեւ տասնութերորդ դար, նոյնիսկ երբ ժամանակագրական սահմաններ չենք սեղմած դիտմամբ:

– Ցուցահանդեսի առանձին մի բաժինը նուիրուած է սուրբին, որ ըստ նշուած բացատրութիւնների, հատուկ տեղ

Ազգային գրադարանի ցուցահանդէսը հաստատում է Ֆրանսիա-Հայաստան կապը

Հարցազրոյց Փարիզի Նուբարեան մատենադարանի տնօրէն Հարութիւն Գեւորգեանի հետ

Յունիսի 12-ից ի վեր Փարիզի Ազգային գրադարանում ներկայացված է «Հայաստանը Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ» ցուցահանդեսը, որի բացումը կատարեցին Հայաստանի եւ Ֆրանսիայի հանրապետութիւնների նախագահներ Լեւոն Տէր-Պետրոսյանն ու Ժակ Շիրակը: Ցուցահանդեսի մօտ երեք հարյուր նմուշների զգալի մասը պատկանում է Ֆրանսիայի Ազգային գրադարանին, իսկ մյուս մասն էլ՝ Փարիզի Նուբարյան եւ Երեւանի Մատենադարաններին: Ցուցահանդեսում կարելի է տեսնել նախաքրիստոնեական 7-րդ դարից մինչեւ 18-րդ դարն ընդգրկող պատկերներ, քանդակներ, պաշտամունքի առարկաներ, ասեղնագործութիւններ, տարազներ, գրքեր, ձեռագրեր, քարտեզներ, դիվանագիտական արձանագրություններ, հարեւան երկրների հետ հարաբերություններ վկայող փաստաթղթեր, ստացագրեր: Վերջիններիս մեջ այժմ է ընկնում Լեւոն Հինգերորդի կնիքը կրող ստացագիրը, որը պատկանում է Ազգային գրադարանին եւ ցուցադրվում է առաջին անգամ: Ցուցահանդեսին զուգահեռ Հայաստանից եկած գիտնականների եւ օտարազգի մասնագետների մասնակցությամբ տեղի ունեցած գիտաժողովն էլ ավելի խտացրեց դարերի երկայնքին իր հարեւան պետությունների հետ Հայաստանի ունեցած փոխհարաբերությունները, իսկ Ֆրանսիայի Ազգային գրադարանի կողմից հրատարակված պատկերազարդ հատորը այդ գրադարանի տնօրեն Ժան Ֆավիեի ներածականով եկավ լրացնելու նախաձեռնությունը, որ այնքան բծախնդրորեն պատրաստել է Փարիզի Նուբարյան մատենադարանի տնօրեն Հարություն Գեւորգյանը: Մեր ունեցած մի հանդիպման ընթացքում Հարություն Գեւորգյանը մի քանի լրացուցիչ բացատրություններ տվեց «Հայաստանը Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ» ցուցահանդեսի մասին:

զգալի մասը Ֆրանսիայի Ազգային գրադարանինն է:

– Այս ցուցահանդեսը մասնաւորապէս առիթ էր ծանօթացնելու այցելուներին Ազգային գրադարանի հարստութիւնները, որ ինկատէս անծանօթ եւ անմատչելի մնացած էին: Ես համոզուած եմ, որ Ազգային գրադարան կաշխատի եւ ծեւով մը անիկա պէտք է, որ կվաղենք այս ցուցահանդէսնեն:

– Ո՞րոնք են ցուցահանդէսի գլխաւոր բաժինները:

– Մէկ հիմնական բաժին կայ՝ փոխհարաբերութիւնները կամ փոխանակումները, երկու ձեւով էլ կարելի է գիտել: Երէք բաժին կայ հիմնական՝ մշակութական, նյութական եւ դիվանագիտական փոխհարաբերութիւնների շուրջ: Ընդհանուր մօտեցումը սա էր՝ ըստ աւելի ձեւով ցոյց տալ, թէ ինչպէս հայաստանյան աշխարհը միշտ բաց եղած է դէպի մյուս քաղաքակրթութիւնները եւ ինչպէս քաղած է անոնցմէ հարստութիւններ, ինչպէս մարսած է, ինչպէս ուղեցրած է, ինչպէս իր ինքնութեան մէջ մտցրած է:

– Ցուցահանդեսի նմուշների մի մասը գալիս է Փարիզի Նուբարեան մատենադարանից, որի տնօրէնն էք Դուք, ո՞ր բնագավառներին եւ ժամանակաշրջաններին են պատկանում դրանք:

– Նուբարեան մատենադարանը բաւական ճոխ հավաքածու մը ունի եւ ցուցահանդէսը առիթ էր, որպէսզի նա ձեւով մը լրացնէր հավաքածուները՝ ներկայացնելով մասնաւորապէս հին ճանապարհորդներու կամ հնատիպ գրքերի կտորներ:

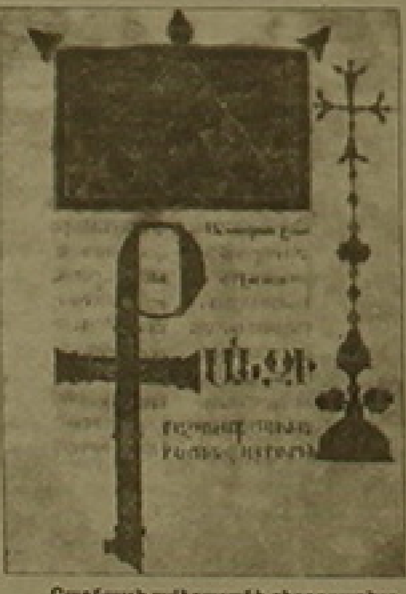

Բագնայրի աւետարանի տիեզերապէտ. 1232 թ.

քրիստոնեայ ազգերու կամ եկեղեցիներու առաջին դարերու պատմութեան համար. Ազգային գրադարանի պարագային կարծեմ մեր հայկական՝ թիվ քառասունչորս թարգմանութիւնն է, որ հիմնական արժէք ունի, որովհետեւ ամենէն լաւ նմուշն է, որ կպահէ հինգերորդ դարու Եուսեբեոսի քրիստոնեաներու աւանդութեան մը հայերէն թարգմանութեամբ:

– Կարելի՞ է Ազգային գրադարանի այս ցուցահանդեսը լրացուցիչ նկատել մարտ ամսից ի վեր Ֆրանսիայի

ունի հայ-ֆրանսիական հարաբերութիւններում: Ներկայացված են հայկական հագուստներ հագած Ժան Ժակ Ռուսոյի եւ Վոլտերի փոքրիկ կիսանդրիները՝ իբրեւ հայերի կողմից Արեւելքից Ֆրանսիա բերված այդ նորույթի առաջին հետեւորդներ:

– Այո, մասնաւոր բաժանմունք մը առանձնացուած ենք սուրբի հետ կապված գրականութեան կամ փիլիսոփաներու անձնաւորութիւններ, ինչպէս՝ Վոլտեր կամ Ռուսո (որ հոս կերեւա իր հայկական հագուստով), կամ նոյնիսկ սուրճի ամաններ կամ գավաթներ տասնութերորդ դարէն, ինչպէս որ կը գործածուէին առաջին սրճարաններուն մէջ, մասնաւորապէս առաջին սրճարանին մէջ, որ Յարութիւն Նոր Ջուղայեցին ստեղծած է 1670-ին Փարիզի մէջ:

– Ցուցահանդեսը Փարիզում տեւելու է մինչեւ հոկտեմբերի 20-ը: Այնուհետ տարվելո՞ւ է այլ քաղաքներ:

– Ոչ, այսպիսի ցուցադրութիւն անհնար է տեղափոխել, որովհետեւ մասնաւոր կարգադրութիւններ կը պահանջէ, մասնաւոր ճարտարապետութիւն մը, պահպանողութեան հսկայական ծախսերու հետ կապված է: Պայմանագիր կայ կնքել Ազգային գրադարանի, Հայաստանի իշխանութիւններու հետ, Երեւանի Մատենադարանի եւ Պատմության թանգարանի հետ՝ կարծեմ թէ աւելի դյուրին պիտի ըլլայ հետաքրքրողի համար Փարիզ այցելել:

ՌՈՒԶԱՆ ԿԱՐԻՊՅԱՆ
Փարիզ

Իսի լե Մուլինոյում կնշվի Հայ ավետարանական եկեղեցու 150-ամյակը

Փարիզի արվարձան Իսի լե Մուլինո քաղաքում հունիսի 28-30-ը անցկացվելու են Հայ ավետարանական եկեղեցու 150-ամյակին նվիրված միջոցառումներ: Այդ օրերին աշխարհի 18 երկրների, այդ թվում Հայաստանի ավետարանական հայերի տարբեր սերունդների ներկայացուցիչները կմասնակցեն համերգների, ցուցահանդեսների, ժողովների, ներկայացվում է «Դուռն դ'Արղոսի» թերթը: Մասնավորապես, Ֆրանսիայի հայ ավետարանական եկեղեցիների միությունն ունի 12 եկեղեցի, այդ թվում 4-ը Մարսելի շրջանում, 3-ը Դրոմի եւ Արդեշի դեպարտամենտներում, 2-ը Լիոնի շրջանում եւ 3-ը Փարիզի շրջանում՝ Իսի լե Մուլինոյում:

Հունիսի 28-ին տեղի կունենա երգչախմբերի եւ մենակատարների համերգ, որին կմասնակցեն Կալիֆորնիայի «Լուր» երգչախումբը, Իսի լե Մուլինոյի «Արմենիա», Իսիի եւ Ալֆորվիլի ծաղիկների «Միաձայն» երգչախմբերը, սոլիստներ Աննա Մարտիրոսյանը (սոպրանո), դաշնակահարուհի Նանսի Բալյան Բոյաճյանը (Լոնդոն, Մեծ Բր.), բարիտոն Լեւոն Նազարյանը (Իսի): Հունիսի 29-ին Իսիի ավետարանչի եւ համագումարների դահլիճում կանցկացվի Հայ քրիստոնյա երիտասարդների միության միջազգային փառատոն երաժշտախմբերի եւ անհատ կատարողների մասնակցությամբ: Հունիսի 30-ին տեղի կունենա Հայ ավետարանական եկեղեցու 150-ամյակին նվիրված պաշտոնական արարողություն, իսկ վերջում համերգով հանդես կգա հայտնի դաշնակահար Վարդան Մամիկոնյանը կատարելով Շոպենի, Լիստի, Բաբաջանյանի եւ Խաչատրյանի ստեղծագործություններից:

Բացի նշված միջոցառումներից, հունիսի 28-30-ը կանցկացվի նկարիչներ Արմենի (Իսի), Լյուսի Տատեոսյանի (Այս-Բենի), Ժակ Միքայելյանի (Մարսել) եւ Լիլիա Գալճյանի (Իսի) գործերի ցուցահանդես, ինչպես նաեւ հայ ավետարանական շարժման անցյալը պատկերող ցուցահանդես:

Ռ. Ք.

ԱՐՎԵՍՏ

Մանրանկարչական ցուցահանդես՝ «Անշինք նուիրեալք»

«Արվեստ» ամսագրի սրահում (Մաշտոց 48) այսօր ժամը 15-ին բացվում է նկարիչ Վազգեն Թորոսյանի (Բեյրութ) մանրանկարչական աշխատանքների ցուցահանդեսը, որի թեման Հովհաննես Կոլոտի վկայաբանությունն է, շարադրված ըստ Կոմիտաս Աղցեցի կաթողիկոսի «Անձինք նուիրեալք» հայտնի շարականի 36 տների: Սույն ցուցահանդեսն առաջին անգամ արվեստագետի հանրությանն է ներկայացվել 1986-ին Անթիլիասում, հովանավորությամբ այն ժամանակ Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի, այժմյան Ամենայն Հայոց Հայրապետի:

Երեւանյան ներկա ցուցահանդեսը կազմակերպվել է հեղինակի եւ Հայ քրիստոնեական մշակույթի «Մոմիկ» միության նախաձեռնությամբ: Պատկերահանդեսը բաց կլինի մինչեւ հունիսի 29-ը, որից հետո ներկայացված բոլոր գործերը հեղինակի կողմից կնվիրաբերվեն Մաշտոցի Մատենադարանին:

Ծովակ Համբարձումյան. Վերջին կարուսնիկը

Հունիսի 22-ին Իսահակյան կենտրոնական գրադարանի դահլիճը վերածվել էր մաղասատւն: Կրկին եկուր էր ունենում ճանաչված երաժշտահան, մանկավարժ, երգիծաբան, հուշագիր, Հայաստանի արվեստի վաստակավոր գործիչ Ծովակ Համբարձումյանը: Երեւանյան երաժիշտների ավագ սերունդը մինչեւ օրս հանույքով է հիշում նրա կարուսնիկները 1950-60-ական թվականներին: Ավելի քան երեսուն տարվա ընդմիջումից հետո, 1955-ին նա վերականգնեց իր երգիծական մենակատարները: Այս անգամ, սակայն, Ծովակ Համբարձումյանը հանդիսատեսներին ներկայացրեց իր վերջին կարուսնիկը, որից հետո նա այլեւս մտադիր չէ հանդես գալ այդ ժանրում:

Ներկայացված դյութաշար հեռանկարն էր. ղեկը Մարս թռչող տիեզերանավում հավաքվել են հայ երաժշտարվեստի անցյալի եւ ներկայի բազմաթիվ ականավոր դեմքեր: Համակարծ տիեզերանավի սարքավորումները փչանում են, երաժիշտները փորձում են դուրս գալ ստեղծված իրավիճակից: Ի վերջո, բոլորը հավաքվում են Մարսում եւ համերգ են տալիս մարսեցիների համար...

Ծովակ Համբարձումյանն իրեն ընտրել էր, դյուրաստի եղանակով առաջ էր տանում կարուսնիկը արծարծելով Հայաստանի արդի երաժշտական մշակույթին (եւ ոչ միայն նրան) առնչվող մի շարք խնդրություններ: Ներկայացման կենդանի առաջինից նրա խոսքը հնչում էր մերթ որպես մեղմ հումոր, մերթ որպես սուր, խայթող երգիծանք: Նա բազմաթիվ վարպետությամբ կատարում էր խոսել մի շարք երաժիշտների ձայնով, անգամ

նմանվել որանց ձեւին: Առավել են մի մասնց Լին Ներքագույն Հարո Ստեփանյանը, Ալեքսանդր Հարությունյանը, Լոխա Ճգնավորյանը, Մարտին Հարությունյանը եւ շատ ուրիշներ իրենց ընտրած խոսնակության, առոգանությամբ, միմիկայով:

Ծովակ Համբարձումյանը, որին իրավամբ կոչել են «կարուսնիկի» անվամբ, վերեկույթի վերջում պատմեց մի շարք զվարճալի դեպքեր կապված հայ երաժիշտների հետ:

Ափսոս, որ այդ եկույթով վերջանում են Ծովակ Համբարձումյանի ինքնատիպ կարուսնիկները, մի ժանր, որ մեզանում հազիվ թե շարունակողներ ունենա...

Ա. Բ.

Բակուրը զրուցում է Րաֆֆու հետ

Երեւանի «Նաիրի» հրատարակչությունը լույս է ընծայել Բակուրի (Արարատյան) «Պարսկաստանյան հանդիպումների» երկրորդ գիրքը «Հարյուր տարվա երկխոսություն» վերնագրով: 110 էջանոց գիրքը հարուստ է լուսանկարներով, նվիրված է Հայաստանի եւ Իրանի ժողովուրդների հինգհազարամյա բարեկամությանը: «Երբ առաջին հատորում Բակուրը խորհրդային ժամանակաշրջանում վերադարձ եւ ճանապարհորդ Րաֆֆու միջոցով, ասես նորից տեղով 88-ի ազգային մեծ զարթոնքին, բարձրացրեց արգասիքում հիմնական դերը, ապա «Պարսկաստանյան հանդիպումներում» հեղինակը, անցնելով Իրանի հայաշատ վայրերով, հարյուր տարվա միջով շարունակում է զրույցը Րաֆֆու հետ՝ ընթերցողին մատուցելով ժամանակի խորությունն ու պատմական տեղաշարժերը» գրված է գրքի ծանոթագրության մեջ: Գիրքը տպագրվել է բժշկական հայ ազգային եւ հասարակական գործիչ Լեւոն Ախարոնյանի մեկենասությամբ:

Գերաստղերը կերգեն Բոսնիայի երեխաների հեռուստահամերգին

Էրիկ Քլեփթոնն ու Էլթոն Ջոնը հայտարարեցին, թե կարիք չկա իրենց համոզել, որ մասնակցեն Բոսնիայի երեխաների համար կազմակերպված հեռուստահամերգին: Լուչյանո Պավարոտտին մեկ հեռախոսազանգը բավական էր: Ահա թե ինչ պատմեց Քլեփթոնը. «Նա ինձ զանգահարեց եւ ասաց. «Ես Լուչյանո Պավարոտտին եմ, ուզում եմ, որ դու մասնակցես այդ շոուին»: Ես իհարկե համաձայնեցի, ինձ համար մեծ պատիվ է երգել նրա հետ, ես Պավարոտտիի նվիրյալ երկրպագու եմ»: Մամուլը հաղորդում է, որ բարեգործական համերգը տեղի կունենա Պավարոտտիի կամ ինչպես իտալացիներն են ասում՝ Օպերայի արքայի հայրենի Մոդենա քաղաքում: Ենթադրվում է, որ ի շարս այլ գերաստղերի, համերգին կմասնակցեն ամերիկացի երգչուհի Լայզա Մինելլին, իտալացի բլյուզի արքա Զուկերոն, իսպանացի ֆլամենկո կիթառահար Պակո դե Լյուսիան եւ ջազ-կիթառահար Ալ Դի Մեոլան:

«ԱՅՈՒՍՈՐ» (ԱՄՆ)

Ա'ԻԳ

Մարզական

ԼՈՒՍԱԲԱՆՎՈՒՄ Է
ԼՈՆԴՈՆԻ ԹՄՄ ԵՎ
«ՍԱԹԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ»
ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ

ԵՎՐՈՊԱ-96

Անգլիացի Պիրսը չկրկնեց իր սխալը

Հունիսի 26-ին կիսաեզրափակիչում կմրցեն Ֆրանսիա-Չեխիա եւ Անգլիա-Գերմանիա զույգերը

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
ԸԱՀԵՆ ՌՈՒԶԱՆՅԱՆ,
Լոնդոն

Ֆրանսիա-Հոլանդիա 0-0 (0-0, 0-0, 5-4)

Ֆրանսիա-Հոլանդիա քառորդ եզրափակիչում շանսերը նախապատվությունը տալիս էին Հոլանդիային, չնայած մինչ այդ ֆրանսիացիները 26 անընդմեջ հանդիպումներում չեն պարտվել: Ենթադրվում էր, որ 1-4 հաշվով Անգլիայի հավաքականից կրած պարտությունից հետո վիրավորված ինքնասիրությամբ հոլանդացիները կձգտեն անմիջապես վերականգնել իրենց կարգը:

Խաղը սկզբից մինչեւ վերջին րոպեն շատ լարված էր: Երկու կողմերն էլ հավասարապես արժանի էին հաղթանակի: Կրկին պայքարի բովում էր Յուրի Ջորկաեֆը, որի սուր փոխանցումները հաճախ էին լարված պահեր ստեղծում մրցակցի դարպասի մատույցներում: Նրա ինքնաժամփ խաղաոճը (?) ... էր, բայց ֆրանսիացիների բոլոր գրոհները զարգանում էին Ջորկաեֆի ակտիվ մասնակցությամբ: Եվրոպայի այս առաջնությունում արդեն ավելի մեջ է նոր օրենքը, այն է՝ երբ խաղի 90 րոպեն ավարտվում է ոչ-ոքի, ապա լրացուցիչ 30 րոպեի ընթացքում ով առաջինն է գոլ խփում, դառնում է հաղթող: Ֆրանսիա-Հոլանդիա խաղն ավարտվում է եւ նրան հաղթանակ է գրանցվում: Բարեբախտաբար այդ օրենքը դեռ չի գործել, քանի որ եւ Ֆրանսիա-Հոլանդիա եւ բե Անգլիա-Իսպանիա խաղում կողմերը շատ զգույշ էին: 11 մ հարվածներով բախտը ժպտաց ֆրանսիացիներին եւ դա երեւի տրամաբանական է, քանի որ Ֆրանսիայի հավաքականը ավելի լավ է նախապատրաստվել այս առաջնությանը եւ միշտ ձգտում է խաղալ կոմբինացիոն ֆուտբոլ: Հոլանդացիներից կրկնակի դժբախտ գտնվեց Սեդորֆը, որ խաղի վերջին րոպեին մեն-մենակ մնալով Լամայի դեմ կարող էր հաղթանակ բերել իր թիմին, ապա վրիպեց 11 մ հարվածն իրագործելիս:

Անգլիա-Իսպանիա 0-0 (0-0, 0-0, 4-2)

Անգլիայի հավաքականի բախտը բերել է: Առայժմ ամեն ինչ ընթանում է բաս ծրագրի եւ թիմն իր հանդիպումները անցկացնում է երկրի ամենախոշոր մարզադաշտում «Ուեմբլիում»: Խաղը շատ հետաքրքիր եւ լարված ստացվեց: Կրկին մարզադաշտը լիքն լեցուն էր հանդիսատեսներով...

Մաթիաս Զամմերը ծանրակշիռ Գերմանիա-Խորվաթիա հանդիպման լավագույն ֆուտբոլիստը

...սակարաններով: Նախապես տեղեկացրել էի, որ այդ խաղի համար էլ տեղ է հատկացվել ինձ: Այդպիսի ֆուտբոլային հրավառության մրցույթում հայտնվելը մեծ բախտավորություն է:

Իսպանացիները շատ համարձակ խաղացին: Նրանք անընդհատ լարվածության մեջ էին պահում բե Անգլիայի հավաքականին եւ բե նրա երկրպագուներին: Դա գրեթե համատարր հնարավորությունների խաղ էր: Երբ հերթը հասավ 11մ հարվածներին, դժվար էր պատկերացնել անգլիացիների պարտությունը: Դա աղետ կլիներ նրանց համար: Բոլորը մեծ հագնում էին այդ րոպեին, երբ գնդակին մոտեցավ 34-ամյա պաշտպան Ստյուարտ Պիրսը: Ոչ ոք այստեղ չի մոռացել, երբ 6 տարի առաջ 1990 թ. Իտալիայի աշխարհի առաջնության կիսաեզրափակիչ Անգլիա-Գերմանիա խաղից հետո նշանակված 11մ հարվածները իրագործելիս պահապանության մասնիկը հենց Պիրսը, որի պատճառով Անգլիայի հավաքականը զրկվեց եզրափակիչից: Հերթական հաղթանակից հետո անգլիացիների ուրախությունը փոքր չէր: Կրկին ֆուտբոլասերները չէին շտապում թողնել տրիբունաները: Մարզադաշտը նորից վերածվել էր համերգասրահի: Նույն պատկերը նաեւ քաղաքում էր, ավտոբուսներում, մետրոյի փողոցներում: Անկրկնելի տոնի էր: Ամենեւին նշանակություն չունէր, որ հաղթանակը 11մ հարվածներով էր ձեռք բերվել: Կարեւորը հաղթանակն էր: Հիմա ամբողջ Անգլիան խոկում պատրաստվում է Գերմանիայի թիմի հետ խաղին...

Գերմանիա-Խորվաթիա 2-1 (1-0)

Գերմանացիներն ամենեւին հեշտությամբ չհաղթեցին: Հավկապես այն պահից հետո, երբ 40-րդ րոպեին մկանը ձգելուց հետո ստիպված դաշտը թողեց թիմի ավագ Յուրգեն Կլինսմանը եւ Խորվաթիայի հավաքականը հավասարեցրեց հաշիվը, ամեն ինչ կասկածի տակ դրվեց: Սակայն Գերմանիայի հավաքականը տարբերվում է բարոյակամային բարձր հատկանիշներով: Թիմը ծանր պահին նորից մի բռունցք դարձավ եւ գործի «լծվեց»: Զամմերը փրկեց գերմանացիներին:

Այս ֆուտբոլիստը, որը Լոթար Մաթեուսին հավաքականում փոխարինել է ազատ պաշտպանի դերում, ստանձնեց խոկական առաջատարի դերը, ձեռքբերեց առաջ, իր ետեւից տանելով խաղընկերներին: Հենց Զամմերի հարվածից հետո Գերմանիայի հավաքականը հաշվի մեջ կրկին առաջ անցավ եւ դուրս եկավ կիսաեզրափակիչ:

Չեխիա-Պորտուգալիա 1-0

Պորտուգալիա-Չեխիա խաղում արտակարգ գեղեցիկ գոլի հեղինակ դարձավ Չեխիայի հավաքականի 24-ամյա հարձակվող Պոբորսկին: «Դա կյանքիս ամենամեծ պահն էր: Չեմ կարող ասել, թե ինչ հրճվանք ապրեցի, երբ գնդակը հայտնվեց մրցակցի դարպասում», ուրախացած հայտարարեց ֆուտբոլիստը: Հաղթելուց հետո Չեխիայի հավաքականը լրացուցիչ այնպիսի լիցք է ստացել եւ վստահություն ձեռք բերել իր ուժերի նկատմամբ, որ ամեն մի հերթական խաղում նոր անակնկալ է մատուցում:

Շատերը գտնում են, որ պորտուգալացիները չեխերի հետ էլ վատ չխաղացին եւ արժանի էին հաղթանակի: Համենայնդեպս, հանձին Պորտուգալիայի հավաքականի Հայաստանի ընտրանին աշխարհի առաջնությունում հետաքրքիր եւ ուժեղ մրցակից է ունենալու: Օգոստոսի 31-ին նրա հետ Երեւանում կայանալիք ֆուտբոլային հանդիպումը մեծ հետաքրքրություն կլինի:

Կիսաեզրափակիչում կհանդիպեն
26 հունիս, Մանչեսթեր, «Օլդ Թրաֆորդ» մարզադաշտ
ՖՐԱՆՍԻԱ-ՉԵԽԻԱ
26 հունիս, Լոնդոն, «Ուեմբլի» մարզադաշտ
ԱՆԳԼԻԱ-ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՇԱԽՄԱՏ

Վլադիմիր Հակոբյանը առաջին անգամ Հայաստանի չեմպիոն

Երեւանի շախմատային կենտրոնական տանը ավարտվեց ՀՀ շախմատի տղամարդկանց 56-րդ առաջնությունը: Ի տարբերություն նախորդների, այս առաջնությունը աչքի ընկավ բացառիկ լարվածությամբ, որտեղ հիմնականում տոն էին տալիս պատանի շախմատիստները: Հայաստանի չեմպիոնի տիտղոսը առաջին անգամ նվաճեց գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանը: Սակայն այս հաղթանակը նրան հեշտությամբ չտրվեց: Մինչեւ վերջին պահը անհաշտ պայքար էր ընթանում Վլադիմիր Հակոբյանի, Արտաշես Մինասյանի եւ Վիգեն Միրումյանի միջեւ: Ընդ որում վերջին տուրում հանդիպում էին Հակոբյանն ու Միրումյանը: Նրանց հիմնական մրցակից Արտաշես Մինասյանը վերջին տուրում սեւերով ցավալի պարտություն կրեց Սերգեյ Մովսիսյանից, որն, ի դեպ, իր բոլոր հանդիպումներն առաջատարների հետ անցկացրեց մեծ վերելքով եւ հաղթանակներ տարավ: Վլադիմիր Հակոբյանը խաղալով սպիտակներով, պայքարում էր միայն հաղթանակի համար, քանի որ միայն հաղթանակի շնորհիվ կարող էր նվաճել ՀՀ չեմպիոնի կոչումը եւ գլխավոր մրցանակը՝ 2000 ամերիկյան դոլլար: Այդ խաղի նշանակությունը շատ մեծ էր, որն ավարտվեց ամենավերջինը: Հաղթեց Հակոբյանը եւ վաստակելով 8.5 միավոր, առաջ անցավ իր երկու հակառակորդներից: Երկրորդ տեղը գրավեց Արտաշես Մինասյանը: Նա եւ Վիգեն Միրումյանը հավասար միավորներ էին վաստակել, սակայն բաս գործող կանոնադրության, առավելությունը տրվեց առաջինին: Չնայած դրան, պատանի Վիգեն Միրումյանը լրացրեց միջազգային գրոսմայստերի նորմա: Ընդհանրապես այս առաջնությունում փայլեցին մեր պատանիները: Միջազգային վարպետի նորմա լրացրեց Կարեն Ասրյանը: Կես միավոր չբավականացրեց Մելիքսեթ Խաչիյանին լրացնելու գրոսմայստերական նորման, Սերգեյ Մովսիսյանին մեկ միավոր, ինչպես նաեւ Լեւոն Արոնյանին միջազգային վարպետի նորման լրացնելու համար, կես միավոր: Առաջնությունն աչքի ընկավ նաեւ մեկ նորույթով: Առաջնության ընթացքում, ամեն օր, երկու լեզվով՝ հայերեն եւ անգլերեն լույս էին տեսնում տեղեկագրեր Հայաստանի 56-րդ առաջնության մասին պատմող նյութերով եւ պարտիաներով: Իսկ վերջին տուրի տեղեկագիրը կարելի է համարել բացառիկ մի երեւույթ: Այն լույս տեսավ վերջին պարտիայի ավարտից ընդամենը չորս րոպե հետո, որն աննախադեպ երեւույթ է եւ արժանի է Գինեսի ռեկորդների գրքին: Ս. Մ.

ՀՀ 56-րդ առաջնության ամփոփիչ աղյուսակ

1.	Վլադիմիր Հակոբյան	8.5
2.	Արտաշես Մինասյան	8
3.	Վիգեն Միրումյան	8
4.	Մելիքսեթ Խաչիյան	7.5
5.	Սերգեյ Մովսիսյան	7
6.	Արշակ Պետրոսյան	6.5
7.	Կարեն Ասրյան	6
8.	Լեւոն Արոնյան	5.5
9.	Սմբատ Լպուտյան	5.5
10.	Արսեն Եղիազարյան	5
11.	Արա Մինասյան	4.5
12.	Տիգրան Նալբանդյան	4
13.	Աշոտ Անաստասյան	2

Վ. Հակոբյան-Վ. Միրումյան

1. e4 c5 2. Ձf3 e6 3. b3 d6 4. Фb2 Ձf6 5. Фb5+ Ձbd7 6. Թe2 Фe7 7. 0-0 0-0 8. Ф:d7 Ф:d7 9. c4 a6 10.d3 b5 11. Ձbd2 Թc7 12. e5 d:e5 13. Ձ:e5 Նad8 14. f4Фc8 15. Նf3 Ձe8 16. Նh3 f6 17. Թh5 h6 18. Ձg4 Նf7 19. Ձe4 e5 20.f5 Фb7 21. Նe1 Թa5 22.Фc3 Թ:a2 23.Նg3 Աf8 24. Թg6 Фd6 25. Ձ:d6 Ձ:d6 26. Ձxh6 gh 27. Ф:e5 fe5 28. Թ:h6+ Աe7 29. Թe:6+ Աf8 30. Թh6+ Աe7 31. Թe6+ Աf8 32. Թ:e5 Ձe4 33. de4 Թd2 34. Թ:c5+ Աe8 35. Նg8+ Աd7 36. Ն:d8+ Ա:d8 37. Թb6+ Աc8 38. Նf1 Թe2 39. cxb5 Նc7 40. Թe6+ Աb8 41. Թg8+ Աa7 42.Թg3 Թ:e4 43. Թf2+ Աb8 44. Նe1 Թd5 45.ba6 Ф:a6 46. b3 Фb7 47. f6 Фc6 48. b4 Նf7 49. b5 Ф:b5 50. Նb1 Աc8 51. Թf4 Фc6 52. Նb2 Թc5+ 53. Աh2 Աd7 54. Նd2+ Фd5 55 Թf5+ Աc6 56. Նc2 Фc4 57. Թe4+ Աb5 58. Թe8+ Фb6 59. Թb8+ Фc6 60. Թf4 Աd5 61. Թf3+ Աd6 62. Թe4 1-0

Հինգ գրոսմայստեր զումարած Սերգեյ Մովսիսյան

Հաստատվեցին Հայաստանի օլիմպիական հավաքականների կազմերը

Երեկ Հայաստանի շախմատային ֆեդերացիայի նախագահությունն իր նիստում հաստատեց շախմատի 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադայում մեր երկրի տղամարդկանց երկու հավաքականների վերջնական կազմերը:

Առաջին թիմում հանդես կգան գրոսմայստերներ Ռաֆայել Վահանյանը, Վլադիմիր Հակոբյանը, Սմբատ Լպուտյանը, Արտաշես Մինասյանը, Աշոտ Անաստասյանը եւ միջազգային վարպետ Սերգեյ Մովսիսյանը: Առաջին հինգը Հայաստանի հավաքականի կորիզն էին կազմում նաեւ նախորդ երկու՝ Մանիլայի եւ Մոսկվայի օլիմպիադաներում: Մեր գրոսմայստերները հանրածանոթ են եւ նրանց հատուկ ներկայացնելու կարիք չկա: Ինչ վերաբերում է 17-ամյա Մովսիսյանին, ապա նա, չնայած տարիքին, արդեն տղամարդկանց հաջողությունների է հասել: Բավական է ասել, որ ՖԻԴԵ-ի հրապարակած վերջին գործակիցների ցուցակում Սերգեյը իր անհատական գործակցով (2600) Հայաստանի շախմատիստների մեջ երրորդ տեղն է զբաղեցրել՝ Հակոբյանից եւ Վահանյանից հետո: Բացի այդ, Սերգեյը արդեն երկու անգամ լրացրել է գրոսմայստերների նորման: Հենց նոր ավարտված Հայաստանի առաջնությունում Մովսիսյանը պարտության մատնեց երեք ամենահեղինակավոր մասնակիցներին՝ Հակոբյանին, Լպուտյանին, Մինասյանին, իսկ առաջին յոթ տեղերը գրաված մասնակիցների դեմ ցույց տվեց հարյուրտոկոսանոց արդյունք՝ 4 միավոր 4 պարտիաներում: Առաջին հավաքականի ավագ մարզիչ հաստատվեց գրոսմայստեր Արշակ Պետրոսյանը:

Երկրորդ օլիմպիական թիմում հանդես կգան վեց երիտասարդ կամ անգամ պատանի շախմատիստներ Վիգեն Միրումյանը, Մելիքսեթ Խաչիյանը, Կարեն Ասրյանը, Տիգրան Նալբանդյանը, Արա Մինասյանը, Լեւոն Արոնյանը: Նրանց մեծ մասը զբաղվում հանդես եկավ Հայաստանի առաջնությունում: Թիմի ավագ մարզիչն է Վահե Օրդյանը, որին կօգնի խաղացող-մարզիչ Խաչիյանը:

Ընդգծենք, որ եւ առաջին, եւ երկրորդ հավաքականների խաղատախտակների հերթականությունը դեռ որոշված չէ: Դա հայտնի կդառնա օլիմպիադային ավելի մոտ ժամանակահատվածում: Հայաստանի կանանց երկու հավաքականների կազմերը կճշգրտվեն հուլիսին անցկացվելիք երկրի առաջնությունից հետո: Գ. Հ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՀԱՄԱՌՈՏ

Շիրակ. Կարկուտի հասցրած վնասը՝ 11 միլիարդ դրամ

ԳՅՈՒՄՐԻ, 24 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շիրակի մարզպետարանի մասնագետները ավարտեցին հունիսի 18-ի կարկտահարությունից Ախուրյանի և Արթիկի տարածաշրջանների շուրջ երկու տասնյակ գյուղերի տնտեսություններին հասած վնասի հաշվառումը: Կես ժամ տևած տարափի հետևանքով խիստ տուժել են 5 հազար հեկտար հացահատիկի, խոտի, կարտոֆիլի և բանջարեղենի ցանքեր: Հանձնաժողովի գնահատմամբ հացահատիկի 700 հեկտար ցանքատարածք լրիվ դուրս են եկել, և մասնագետների խորհրդով հնձվելու են որպես անասնակեր: Կարկտահարությունից հատկապես շատ են տուժել Մուսայելյան, Այգաբաց, Ջրառատ, Գուսանագյուղ, Շիրակավան, Վարդաքար, Գեղանիստ և այլ գյուղերի պատկանող 4 հազար հեկտար հացահատիկի, 500 հեկտար բազմամյա խոտաբույսերի, 500 հեկտար կարտոֆիլի և բանջարեղենի ցանքեր: Վնասն՝ սպասվելիք բերքի հաշվարկով կազմում է 4000 տոննա հացահատիկ, 1000 տոննա խոտ, 3000 տոննա կարտոֆիլ և նույնքան բանջարեղեն, որը դրամական արտահայտությամբ համարժեք է 11 միլիարդի: Գյուղացու միակ հույսը կառավարության աջակցությունն է, առանց որի նա կհայտնվի սնանկացման եզրին:

350 հազար դոլլար վտանգը մեղմելու համար

Գլոբալ էկոլոգիական ֆոնդը Հայաստանին հատկացրել է 350 հազար դոլլար՝ «Հայաստան. կլիմայական փոփոխություն երկրում» ծրագրի իրականացման համար, ըստ որի նախատեսված է մեղմել սպասվելիք կլիմայական անբարենպաստ փոփոխությունները: Ծրագիրը պետք է իրականացվի հիմնականում հայ մասնագետների ջանքերով՝ երկու տարում:

«ՍՆՏԼՈՒՐ»

Սևանի ափին հանգստացողները պետք է վճարեն

ՍԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամռանը Գեղարքունիքի մարզի Սևանի անտառատարածքում ու դրան հարող լողափում ժամանակ անցկացնելու համար անհատ քաղաքացիներն ու խմբերը ստիպված կլինեն օրական վճարել 500 դրամ: Ինչպես Արմենպրեսի թղթակցին ասաց Սևանի անտառտնտեսության տնօրեն Գագիկ Մարտիրոսյանը, այս միջոցին են դիմել անտառն ու լողափերը հանգստացողների թողած աղբից ու զանազան աղտոտություններից մաքրելու, սանիտարական պատշաճ վիճակ հաստատելու մտահոգությամբ: Ըստ տնօրենի, հավաքված գումարը, որ սեզոնի ընթացքում կհասնի մոտ 700-800 հազար դրամի, կծախսվի նաև էներգաճգնաժամի հետևանքով ապօրինաբար հատված տարածքներում ծառատունկ կատարելու և կանաչ ծածկի պահպանումը բարելավելու համար: Պետբյուջեից կատարված հատկացումները, ասաց նա, այսօր շատ քիչ են և թույլ չեն տալիս պատշաճորեն հոգալ անտառի հոգսերը: Արդեն պատրաստ են հանգստի [illegible] նորաստեղծ կտորները: Դրանք գործածության մեջ կդրվեն հուլիս ամսից:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Սեփական տուն 1000 ք.մ հողամասով, միրգատու ծառերով: Հասցեն՝ Մյասնիկյան պող. (Կենդանաբանական այգու հարևանությամբ)

Գինը՝ պայմանագրային:

Հեռախոսներ՝ 27-18-75 տուն, 58-27-24 աշխ. (9.00-20.00)

ԲԱՆԱԿ

Վազգեն Սարգսյան. Մենք ունենալու ենք շատ հզոր ավիացիա

Հայկական օդուժը չորս տարեկան է

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ես համոզված եմ, որ ունենալու ենք շատ հզոր ավիացիա: Օդաչուներն արդեն իսկ լավն են: Կոլեգ կա, դրանք բոլոր իմաստներով, ունենք համապատասխան ռազմ[illegible]: Մենք ենք պատրաստում մեր օդաչուներին: Այսօր բոլոր օդաչուների մի մասը մեր կադրերն են: Համոզված եմ, որ 1997-1998 թթ. թե օդաչուների, թե ինժեներների առումով կունենանք հզոր օդուժ», ռազմաօդային ուժերի ուսումնական կենտրոնում Արզնու օդանավակայանում կիրակի օրը տեղի ունեցած օդուժի զորահանդեսի ժամանակ ասաց ՀՀ պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանը:

Զորահանդեսը նվիրված էր հայկական ավիացիայի չորրորդ տարեդարձին: Ներկա էին ԱԺ պատգամավորներ, պաշտպանության անձինք, պաշտպանության նախարարության վերադաս կազմը, Հայաստանում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունների ղեկավարներ, հայրենասեր մասնակիցներ: Պաշտպանության նախարարության նվագախմբի կատարմամբ հնչեցին Հայաստանի Հանրապետության օրհներգը, բանակի հիմնը:

Ներկաները մեկ րոպե լռությամբ հարգեցին զոհված օդաչուների հիշատակը:

Երկրապահի միության փոխնախագահ, ԱԺ պատգամավոր Ալբերտ Բազեյանը, մարտական պատրաստության գծով պաշտպանության նախարարի տեղակալ գեներալ Մկրտիչ Արահամյանը և ուրիշներ, կարևորելով հայկական ավիացիայի անգնահատելի ծառայությունները, կայուն երկինք և «թռիչքների ու վայրէջքների համապատասխանություն» մաղթեցին հայ օդաչուներին:

Թռիչքադաշտով անցան ռազմաօդային ուժերի ջոկատները:

Սկսվեցին հայ օդաչուների ցուցադրական թռիչքները: Տարբեր տեսակների «ՄԻ» ուղղաթիռներով կատարեցին փոխադրական աշխատանքներ, դեսանտի իջեցման, զոհվածների և այլ վարժություններ: Վերջնական թռիչքներով բռնեցին օդը, «հարձակման» անցան «ՍՈՒ»-երը: «ՅԱԿ»-երը բարձր կարգի մեկուսացման հետ ցուցադրեցին կարճ տարածության վրա վայրէջք կատարելու իրենց հնարավորությունը:

Մասնագետների գնահատմամբ, հայ օդաչուների վարպետությունը կրկնակի, եռակի բարձրացել է, և նրանք պատրաստ են կատարել մարտական ցանկացած առաջադրանք:

Տոնակատարությունն ավարտվեց պարաշյուտիստների գնդերի [illegible] իջեցմամբ:

Դուման վավերացրեց պայմանագիրը: *Հունիսի 21-ին Ռուսաստանի Դաշնության Պետդուման վավերացրեց Ռուսաստանի և Հայաստանի միջև կնքված պայմանագիրը, ըստ որի հայաստանցիներին թույլատրվում է ծառայել Հայաստանի տարածքում տեղակայված ռուսաստանյան սահմանապահ զորամասերում:*

«ԱԶԳԱՍՈՒԹՅՈՒՆ»

ԵՐՎԱՆԴ ԵՐԶՆԿՅԱՆԸ, ԿԱՐԵՆ ՋԱՆԻԲԵԿՅԱՆԸ հրավիրում են.

ՌԵԳԹԱՅՄ

Այսինքն – երաժշտություն
Բիգ-Բենդ. Սիմֆո-ջազ
Այսինքն – շոուման
ԱԶԱՏ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

ՌԵԳԹԱՅՄ

Այսինքն – հումոր և ծիծաղ
ՌԱՖԱՅԵԼ ՔՈԹԱՆՋՅԱՆ, ԼԱՐԱ ՄՆԱՑԱԿԱՆՅԱՆ, ԱՐԱՄ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ
Այսինքն – խաղեր.

ՌԵԳԹԱՅՄ

մրցույթներ և պար-սրճարան
Այսինքն – լիակատար հանգիստ ու բավականություն

Ամեն երեքշաբթի
Ստանիսլավսկու թատրոնում
Ամեն երեքշաբթի ժամը 21-ին

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Իր տիեզերական էներգիայով բուժումներ է սկսել ժողովրդական բժշկուհի

ՇՈՂԻԿ ԱՍՄԱՐՅԱՆԸ,

որը բազմաթիվ հիվանդների կյանք է վերադարձրել, բուժելով ամենաբարդագույն հիվանդություններ:

Կարճատեսություն, սուր գլխացավեր, նյարդային համակարգի հետ կապված բազմատեսակ հիվանդություններ, արյան բարձր ճնշում, բազմատեսակ տրոֆիկ խոցեր, ստամոքսաաղիքային տրակտի, երիկամային քարերի հիվանդություններ:

Երևան-Արարատյան 1-ին զանգված, Շահումյան 1 փ. շ. 10, հեռ. 77-58-62

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Նոր ծրագիր՝ իրավագիտության մագիստրոսի գիտական աստիճան

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանն սկսում է փաստաթղթերի ընդունումը մագիստրոսի կոչում շնորհող երկամյա նոր ծրագրի՝ համեմատական և միջազգային իրավագիտության համար, որը կսկսվի 1997 թ. մարտին:

Ծրագիրը կունենա երկու ուղղվածություն և համեմատական սկզբունքով կուսումնասիրի եվրոպական քաղաքացիական իրավունքի և անգլո-ամերիկյան իրավունքի համակարգերի իրավական ավանդույթները: Համեմատական սահմանադրական իրավունքի առարկաները կընդգրկեն սահմանադրականության, իրավական կանոնակարգման, օրենսդրական նախագծման, դատարանների և անհատի իրավունքների հիմնահարցերը, ինչպես նաև միջազգային համաձայնագրերին և պայմանագրերին վերաբերող խնդիրների ուսումնասիրությունը: Միջազգային գործարարության իրավունքի շրջանակներում կուսումնասիրվեն շուկայական տնտեսության, միջազգային հանրային իրավունքի և միջազգային գործարքների հիմնական դրույթները: Կուսումնասիրվեն նաև պայմանագրային հարաբերությունները, միջազգային առևտրային արբիտրաժը, միջազգային ֆինանսական իրավունքը և վեճերի լուծման մեթոդները:

Դիմորդները պետք է ունենան իրավաբանական բարձրագույն կրթություն և անգլերեն լեզվի լավ իմացություն:
Դիմորդները պետք է ներկայացնեն
1. Դիպլոմի և ներդիրի բնագիր օրինակներ՝ իրենց պատճեններով,
2. Երեք երաշխավորագիր նամակ,
3. Տեղում լրացնեն դիմում և ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման կանխավճարը կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք դրամ, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի ընդունման վերջին ժամկետը 1996 թ. հուլիսի 8-ն է:

Բոլոր դիմորդները 1996 թ. հուլիսի 11-ին կհանձնեն անգլերեն լեզվի իմացությունը գնահատող քննություն (բացառությամբ այն դիմորդների, ովքեր վերջերս TOEFL քննությունից ստացել են 550 և ավելի միավոր): Առաջին փուլով անցած այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը կմասնակցեն 1996 թ. սեպտեմբերից մինչև 1997 թ. փետրվարի վերջը ՀԱՀ-ում անցկացվող անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրին: Անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 180 դոլարին համարժեք դրամ: Նախնական ծրագիրն ընդունելը 1996 թ. հուլիսի վերջին, որոշ դիմորդների հետ հարցազրույցներ կանցկացվեն: Դիմորդների անուններն ու հարցազրույցների ամսաթվերը կհայտնվեն անգլերեն լեզվի քննությունից հետո:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին ցուցանիշի, նախապատրաստական փուլում դիմորդների ցուցաբերած առաջադիմության և LSAT քննության արդյունքների հիման վրա: Հիմնական ծրագիրը կսկսվի 1997 թ. մարտին՝ անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրի ավարտից հետո: Հիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է ՀԱՀ կրթության և գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու և աշխատելու պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ՝ Հասցեն՝ Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, 19 սենյակ, հեռախոս՝ 58-81-15:

ՀԱՀ-ը բացառում է ռասայական, կրոնական, սեռային կամ ազգային խտրականությունը:

Nestlé ֆիրմայի արտադրանքի մեծածախ վաճառք

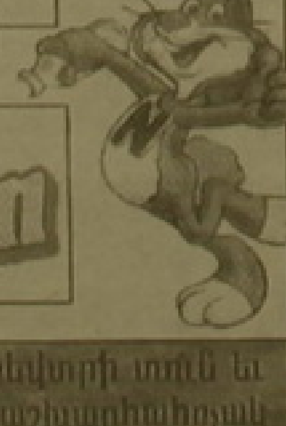

կակաո Nesquik (450gr)
NESCAFÉ Brasero (300gr)
NESCAFÉ սուրճ GOLD (95, 190gr)
շոկոլադ Lion

Գտեք «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» առևտրի տան և Ձեր խանութում միջազգային աշխարհահռչակ ֆիրմայի բարձրորակ արտադրանքը

Մեր հասցեն Քոչարի 2
Հեռախոս 22 77 22

AAX **ԱՅԱՔՍ** ֆիրմա

ՀՈՒԼԻՍԻ 6-ից առաջարկում է տուրիստական ուղևորություններ և հաճելի ծովափնյա հանգիստ

ԼԻՄԱՍՈԼՈՒՄ (ԿԻՊՐՈՍ)

Ուղևորության տևողությունը 14 օր
Բարձրակարգ հյուրանոցներ
բոլոր հարմարություններով
Հրաշալի Միջերկրական ծովափ
Հաճելի ժամանց բոլոր տարիքների համար
Էքսկուրսիաներ Կիպրոսի տեսարժան վայրերով

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43Ա, ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վանաձոր քաղաքի «Ավտոմատիկա» բաց բաժնետիրական ընկերության բաժնետոմսերի սեփականատերերին

«ԿՈՆՎԵՐՍ» փայատիրական բանկը բարձր գներով գնում է «ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ» ԲԲԸ բաժնետոմսերը:

ՄԻ ԿՈՐՑՐԵՔ ՁԵՐ ԸՆՁԵՌՎԱԾ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Դիմել՝ Երևան, Կոմիտասի պող. 49, «Կոնվերս» փայատիրական բանկ
Հեռ. 235 301, 271 610

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների առաջարկի և պահանջարկի մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դաշ. 60148. Պատվեր 2120. Տպաքանակ 4000. Ստորագրված է տպագրության 24. 06. 1996. Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@